

02.11.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**2 Kasım 2021
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

2 Kasım 2021 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Yürütülen Taşınmaz Temini İşlemleri Hakkında Yönetmelik

— Dokuz Eylül Üniversitesi Kalp Ritim Bozuklukları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

YARGI BÖLÜMÜ

YARGITAY KARARI

— Yargıtay 4. Hukuk Dairesine Ait Karar

Pakdemirli: Gübre desteğini yüzde 25 artırarak ödeyeceğiz

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, bu yıl gübre desteklerinin yüzde 25 artırılarak ödeneceğini açıkladı.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, bu yıl hasat edilen buğday, arpa, çavdar, yulaf ve tritikale için gübre desteklerini yüzde 25, 2022 üretim yılı için de hububat dahil tüm ürünlerde gübre desteklerini yüzde 100 artırarak ödeyeceklerini bildirdi.

Pakdemirli, Orman Genel Müdürlüğünde tarımsal desteklere ilişkin yaptığı açıklamada, COVID-19 salgını nedeniyle ham madde, girdi ve nakliye maliyetlerinin arttığına işaret etti.

Nüfus ve kentleşmenin artması ve küresel ısınmayla birlikte tarımsal üretimle ilgili risklerin ortaya çıktığını belirten Pakdemirli, Türkiye'nin de orman yangınları, seller ve şiddetli kuraklığa maruz kaldığını söyledi.

Pakdemirli, tarımsal üretimin stratejik olduğunun bir kez daha öne çıktığını vurgulayarak, Kovid-19 salgını sürecinin en başından itibaren tedbirler aldıklarını, arz sıkıntısı yaşanan önemli bir ürün olmadığını ifade etti.

Son 20 yılda yapılan baraj ve sulama yatırımları sayesinde meteorolojik kuraklığın tarımsal kuraklığa dönmediğine işaret eden Pakdemirli, "Geçen yıl, bitkisel üretimde 126 milyon tonla Cumhuriyet tarihi rekorunu kırdık." dedi.

"Gıda güvenliği önemli bir konu"

Pakdemirli, iklim değişikliğinin etkilerini en aza indirmek için ciddi çalışmalar yaptıklarını, bu kapsamda yatırımları artırdıklarını ve tarımsal Ar-Ge ile ilgili faaliyetleri ciddi aşamaya getirdiklerini söyledi.

Son 19 yılda 600 baraj, 8 binden fazla su ve sulama tesisi inşa ederek çiftçilere sulama altyapısı kazandırdıklarını dile getiren Pakdemirli, kuraklığa toleranslı bitkiler geliştirdiklerini ifade etti.

Pakdemirli, tohumda yerlilik oranını yüzde 96'ya çıkardıklarını ve bunları Türkiye topraklarına uyumlu hale getirdiklerini belirterek, "Son 19 yılda buğdayda aynı birim alanda yüzde 41, şeker pancarında yüzde 54, ayçiçeğinde yüzde 84 ve mısırdaki yüzde 124 verim artışı oldu. Hayvancılıkta da ciddi verim artışı yaşadık. Sığır ortalamasında et verimi yüzde 60, sığırdaki süt verimi yüzde 85 arttı." diye konuştu.

2050'de artan nüfus nedeniyle daha fazla gıdaya ihtiyaç duyulacağına ancak kıt kaynaklar nedeniyle tarımsal üretimde düşüş beklendiğine dikkati çeken Pakdemirli, şöyle devam etti:

"Bugün yapmış olduğumuz araştırmaların çok ötesinde araştırmalar yaparak, Ar-Ge faaliyetlerimizi daha iyi noktaya getirmemiz lazım. Bu zor denklemler arasında gıda güvenliğinin önemli bir konu olduğunu düşünüyoruz. Bütün öngörülerini dikkate alıyoruz, yatırım ve Ar-Ge çalışmalarımıza devam ediyoruz."

"Tüm ürünlerde gübre desteklerini yüzde 100 artıracakız"

Pakdemirli, 19 yıldır tarım ve hayvancılığı stratejik bir sektör olarak gördüklerini, tarımı günlük siyasi tartışmaların dışında tuttuklarını söyledi.

Üreticinin ve tüketicinin yanında olmaya devam ettiklerini belirten Pakdemirli, iklim değişikliği ve salgının piyasaları derinden etkilediğini vurguladı.

Pakdemirli, tarımsal ürünlerde ve girdilerde küresel bazda çok büyük artışlar olduğuna işaret ederek, uluslararası boyutta yaşanan gelişmeleri de yakından takip ettiklerinin altını çizdi. Bu kapsamda Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın destekleriyle 2021 başında gübre desteklerinin yüzde 100, sertifikalı tohum desteklerini hububatta yüzde 88 ila yüzde 166 artırdıklarını hatırlattı.

Son günlerde dünya genelinde gübre ve gübre ham madde fiyatlarının tekrar artışa geçtiğine dikkati çeken Pakdemirli, yaşanan bu gelişmeler karşısında önceliklerinin çiftçilerin korunması ve üretimde sürdürülebilirliği sağlamak olduğunu belirtti.

Bu amaçla bu yıl hasat edilen buğday, arpa, çavdar, yulaf ve tritikale için gübre desteklerini yüzde 25 artırarak ödeyeceklerini bildiren Pakdemirli, şunları söyledi:

"2022 üretim yılı için de hububat dahil tüm ürünlerde gübre desteklerini yüzde 100 artırarak ödeyeceğiz. Buğday, arpa, çavdar, tritikale ve yulaf için 16 lira olan gübre desteğini 2021 yılı üretimi için dekara 20 lira, 2022 üretim yılı için de dekara 32 lira olarak ödüyor olacağız. Diğer ürünlerde ise gübre desteklerini 2021 üretim yılı için dekara 8 lira, 2022 üretim yılı için de dekara 16 lira olarak ödeyeceğiz. 2022 üretim yılı için sertifikalı tohum kullanım desteğini buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale ve çeltik için yüzde 50 artışla dekara 24 liraya çıkardık.

Bu düzenlemeyle son 2 yıllık süreçte buğdayda gübre desteğini tam 4 misli, sertifikalı tohum desteğini de yaklaşık 3 misli artırdık. Mazot desteğini de her üretim yılı için maliyetinin ortalama yüzde 50'si olacak şekilde ödemeye devam edeceğiz. Her zaman çiftçimizin yanında olduk, imkanlar çerçevesinde olmaya da devam edeceğiz. Üreticilerimiz ve yetiştiricilerimiz, maliyetlerindeki artıştan endişe etmesin, gönülleri ferah olsun, onlar ekip biçmeye devam etsin."

Pakdemirli, son 3 senedir Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde çiftçiye ciddi pozitif ayrımcılık yaptıklarını, özellikle artan desteklerin yanında doğru planlanmış, üretici dostu müdahale alım programlarına başladıklarını ifade etti.

"Daha fazla üretmemiz lazım"

Bu müdahale alım programlarının hasat öncesi açıklanan, üreticinin maliyetlerinin üzerinde konumlanan ve üreticiyi sürdürülebilir olarak üretime sevk eden bir politikası olduğunu dile getiren Pakdemirli, "Ben buradan çiftçilerimize seslenmek istiyorum; daha fazla üretmemiz lazım, tohumu daha fazla toprakla buluşturmamız lazım. Ahır, ağılı ve kümesi mutlaka dolu tutmamız lazım. Tarımsal üretim, bir milli güvenlik meselesidir. Ben her zaman bunu söylüyorum. Bunu da günlük siyasetten ari olarak tutmamız, siyasetin dışında konuşmamız lazım." dedi.

"Tarımsal üretim seferberliğimizin startını veriyoruz"

Pakdemirli, çiftçinin emeği ve gayreti sayesinde bir karış toprağın boş kalmasına müsaade etmeyeceklerini vurgulayarak şunları kaydetti:

"Şimdi ekim zamanı, şimdi tohumu toprakla buluşturma zamanı. Allah'ın izniyle, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde sürülmedik tarla, ekilmedik tohum kalmayacak. Bu gayret ve hedefle çalışmaya devam ediyor olacağız. Az sonra buradan il müdürlerimizle bir video konferans toplantısı gerçekleştireceğiz, 50 talimat vereceğiz.

4 bakan yardımcım, 81 il tarım müdürüm, 922 ilçe tarım müdürüm, tüm üretim sürecinde çiftçilerimizin yanında olacaklar. Tarımsal üretim seferberliğimizin startını veriyoruz. Üretim sezonu boyunca da tam kadro sahada olacağız."

100 bin hektarlık arazi toplulaştırılacak

Tarım ve Orman Bakanlığı, parçalı arazi yapısının önüne geçmek amacıyla yürüttüğü arazi toplulaştırma faaliyetleri kapsamında, 2022 yılı içinde 100 bin hektar alanda çalışma başlatmayı ve 750 bin hektar alanda tescil işlemlerini tamamlamayı hedefliyor.

Tarım ve Orman Bakanlığı, gelecek yıl 100 bin hektarlık araziyi toplulaştırmayı planlıyor. 2022 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'na göre, 2020 itibarıyla 23,1 milyon hektar tarım arazisinin 15,6 milyon hektarı ekilen, 3,2 milyon hektarı nadasa bırakılan, 779 bin hektarı sebze yetiştirilen ve 3,6 milyon hektarı meyve, zeytin ağları ve bağıcılık için ayrılan alanlardan oluşuyor.

Tarım arazilerinin korunması ve etkin kullanılmasına yönelik arazi kullanım planlarının tamamlanması, Toprak Veri Tabanı'nın oluşturulması, erozyonla mücadelenin etkinleştirilmesi ve toprak yönetiminde koordinasyonun güçlendirilmesi öncelikli politika alanları arasında yer alıyor.

Tarım amaçlı arazi ediniminin kolaylaştırılması, tarımsal arazi piyasasının düzenlenmesi, mülkiyetten kaynaklanan ihtilafların giderilmesi, tarımsal üretimde kullanılmayan arazilerin üretime kazandırılması ve işletme ölçeklerinin artırılmasına yönelik kurumsal ve hukuki düzenleme çalışmaları da devam ediyor.

Parçalı arazi yapısı tarım sektörünün en önemli sorunlarından biri olarak göze çarpıyor. Küçük tarım parsellerinin uygun ölçeğe getirilmesi amacıyla hız verilen arazi toplulaştırma çalışmalarında tescil işlemleri gerçekleştirilerek toplulaştırması

tamamlanan alanın bu yılın sonunda 6 milyon hektara ulaştırılması öngörülüyor. 2022'de ise 100 bin hektar alanda toplulaştırma çalışmasının başlatılması ve 750 bin hektar alanda tescil işlemlerinin tamamlanması planlanıyor.

Sulama tesisi sayısı 2 bin 983'e yükseldi

Devlet Su İşleri (DSİ) tarafından sulamaya açılan toplam sulama alanı 2020 yılında tamamlanan 46 bin hektar saha ile 3,46 milyon hektara ulaştı. Bu çerçevede 73 sulama tesisi inşaatı tamamlanarak sulamaya açıldı ve toplam sulama tesisi sayısı 2 bin 983'e çıktı.

DSİ tarafından kamu sulama yatırımları çerçevesinde gelecek yıl öncelikle 82 bin 320 hektar alan sulamaya açılacak. 12 bin 665 hektar alanda ise mevcut açık kanal sulama şebekelerinin kapalı borulu sisteme dönüştürülmesi çalışmaları tamamlanacak.

Yeni kaygı: Agflasyon

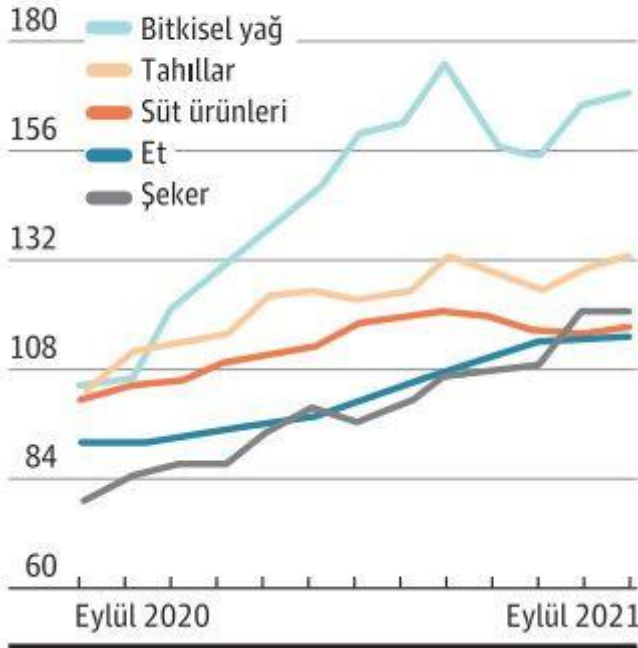
2019'da Çin'in tetiklediği gıda fiyatlarındaki küresel ralli 'agflasyon'u yeniden gündeme taşıdı. Analistler, tahıl fiyatlarındaki artışın süreceği uyarısını yaparken, agflasyonun gıda güvenliğini tehlikeye sokabileceği belirtiliyor.

Enerji ve metal fiyatlarındaki artış enflasyon verilerine yansırken, tarımsal ürünlerin fiyatındaki hızlı yükseliş küresel ekonomide bir kez daha 'agflasyon' tartışmalarını başlattı. Gıda ve endüstriyel tarım ürünleri fiyatlarında ileri düzeyde bir artış tanımlamak amacıyla ilk olarak 2007 yılında Merrill Lynch ve 2008 başlarında da Goldman Sachs tarafından kullanılmıştı 'agflasyon' kelimesi. Şimdi ise tarım fiyatlarındaki artış nedeniyle yeniden gündeme taşındı. Geçtiğimiz hafta ilkbahar buğdayının fiyatının buşel başına 10 doların üzerine çıkması, buğday vadeli kontratlarının da Kuzey Amerika'dan Rusya'ya kadar birçok bölgede kuraklığın mahsulü olumsuz etkilemesi ve küresel stoklarda azalma tehdidi nedeniyle yeni zirveler görmesi gıda enflasyonu endişelerini artırıyor.

FAO Gıda Endeksi

2014-2016=100

'Tahıl fiyatlarında artışın sürmesi bekleniyor'

Analistler hem enerji fiyatlarındaki artışın üretim maliyetlerini yükseltmesi, hem de elverişsiz hava şartlarının üretimi baltalaması nedeniyle tahıl fiyatlarındaki artışın süreceği uyarısı yapıyor. Uluslararası vadeli işlemlerde buğdayın fiyatı son 1 yılda yüzde 30 artarken, mısır fiyatları yüzde 43, şekerin fiyatı yüzde 35, kahve fiyatları da yüzde 95 yükseldi. Birleşmiş Milletler Tarım Örgütü (FAO) Gıda Endeksi eylülde, geçen yılın aynı dönemine oranla yüzde 32.8 arttı. FAO'nun tahıl endeksi yüzde 27.3, yağ endeksi ise yüzde 60 yükseldi. Agflasyon, birçok hükümet için giderek daha önemli bir konu haline gelmeye başladı. Özellikle insanların gelirinin önemli bir bölümünü gıdaya harcadığı az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerde, agflasyonun gıda güvenliğini tehlikeye sokabileceği ve toplumsal huzursuzluğa neden olabileceği belirtiliyor.

Çin tetikledi

'Agflasyonu' yeniden dünya gündemine taşıyan gıda fiyatlarındaki küresel ralliyi 2019'da Çin tetikledi. O dönemde, Afrika domuz ateşi hastalığı ülkenin domuz sürüsünü yok etmiş ve sürülerin yeniden büyümesi için devasa boyutta hayvan yemi ithal edilmesi fiyatların uçmasına neden olmuştu. Daha sonra 2020'nin hemen başında patlak veren COVID-19 salgını döneminde karantina altındaki ülkelerin ihracatlarını kısıması ve değişen yaşam standartlarının talebi patlatması, başlıca üreticilerde olumsuz hava şartlarının mahsulü vurması ve bunlara etlenen lojistik sıkıntılar fiyatları rekor seviyelere getirdi.

GÜİD Başkanı: Gübre satılamaz bir ürün haline geliyor

GÜİD Başkanı Metin Güneş, gübre fiyatlarında artış yaşanmasının ürünün satılacağı anlamına gelmediğini, gübrenin satılamaz bir ürün haline gelmeye başladığını söyledi. Güneş, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın yeni açıklanan gübre desteklerinin de yetersiz olduğuna vurgu yaptı.

Doğalgaza gelen son zamların ardından gübre sektörü ürünün satılamayacak seviyeye gelmesinden endişeli.

Bloomberg HT yayınına katılan Gübre Üreticileri, İthalatçıları ve İhracatçıları Derneği (GÜİD) Başkanı Metin Güneş, şu aşamada gübrede bir fiyat sorunu olduğunu, üretici ve ithalatçıların maliyetleri birebir fiyatlara yansıtmadığını söyledi.

Güneş, "Eldeki stoklar azaldıkça fiyatlar ürüne yansıyacak. Ama yansıması satış anlamına gelmiyor. Ürün satılamaz bir miktara geliyor" diye konuştu.

Gaz kullanımı 9 aydaki ortalamayı aşana yüzde 50'lik fiyat farkı

BOTAŞ Kasım tarifelerinde sanayi abonelerine yüzde 48 zam yaparken, aralarında gübrenin de olduğu bazı sektörlerin gaz kullanımına fiyat farkı getirdi.

Buna göre BOTAŞ'tan doğalgaz satın alan ve petrol/petrokimya/kimya, gübre, ametal ve metal

grubu sektörlerinde faaliyet gösteren kademe-2 müşterilerinin 2021 yılı ilk 9 ayındaki fiili tüketimlerinin aylık ortalamasının yüzde 60'ına kadarki 2021 Yılı Kasım ayı fiili tüketim miktarları için son tarifiedeki 'Elektrik Üretimi Amacı Dışındaki Kullanım' için geçerli olan kademe-2 fiyatı uygulanacak.

Yüzde 60'ının üzerindeki 2021 yılı Kasım ayı fiili tüketim miktarları için ise 'Elektrik Üretimi Amacı Dışındaki Kullanım' için geçerli olan kademe-2 fiyatının yüzde 50 fazlası uygulanacaktır.

Tarifiede kademe-2 fiyatı sanayi abonelerine uygulanan kademeye işaret ediyor. Son zamlarla birlikte kademe-2 fiyatı bin metreküp için 3 bin 500 TL'ye çıkmıştı.

TOBB Başkanı: Doğal gaz zammı üretim maliyetleri ve enflasyonu artıracak

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, sanayide doğal gaza yapılan %48'lik zammın üretim maliyetleri ve enflasyonu artıracığını söyledi. Hisarcıkloğlu, sanayi yatırımına daha fazla destek olarak rekabet gücünün korunması gerektiğini vurguladı.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, Twitter hesabından yaptığı paylaşım ile Türkiye'nin daha fazla yatırıma ihtiyacı olduğunu belirtti. Sanayide yapılan doğal gaz zammının üretim maliyetleri ve enflasyonu artıracığını, bu nedenle sanayi yatırımına daha fazla destek olunması gerektiğini ifade etti.

Hisarcıkloğlu'nun paylaşımı şu şekilde:

"Türkiye'nin daha çok üretim, yatırım ve istihdama ihtiyacı var. Sanayide doğal gaza yapılan %48 zam üretim maliyetlerini ve enflasyonu artıracaktır. Üretim ve yatırıma daha fazla destek olup sanayimizin rekabet gücünü korumalıyız."

Reuters: Dar gelirli ve EYT'liler için çalışma yapılıyor

Asgari ücret artışı, enflasyondan daha çok etkilenen dar gelirlielerin üzerindeki vergi yüklerinin azaltılması ve emeklilikte yaşa takılanlara yönelik düzenlemeyi de içeren bir dizi çalışma yürütüldüğü bildirildi.

Hükümetin asgari ücret artışı, enflasyondan daha çok etkilenen dar gelirlielerin üzerindeki vergi yüklerinin azaltılması ve emeklilikte yaşa takılanlara yönelik düzenlemeyi de içeren bir dizi çalışma başlattığı bildirildi.

Reuters'a bilgi veren iki yetkiliden edinilen bilgiye göre çalışılan önlemler arasında dar gelirli ve dezavantajlı grupların gelirinin artırılması, 2,000 TL altı emekli maaşı kalmaması, asgari ücret artışları, alt gelir grubuna vergi destekleri sağlanması yer alıyor.

Artan enerji fiyatları kaynaklı olarak sosyal desteklerin de artırılması planlanırken, AK Parti döneminde ilk kez emeklilikte yaşa takılanlara sınırlı da olsa avantaj sağlanması yönünde bir çalışma da gündeme alındı. Yapılan çalışmanın sonucunda ortaya çıkacak maliyetlere göre hangi desteklerin sağlanacağına karar verilecek.

Reuters'a bilgi veren yetkililer yüzde 20'ye ulaşan enflasyon nedeniyle daha çok etkilenen dar gelirli ve dezavantajlı grupların üzerindeki baskıların azaltılmasının hedeflendiğini belirttiler. Değerlendirilen önlemler arasında enflasyonun üzerinde asgari ücret artışı, dar gelirli için enerji faturalarında destek sağlanması ve SGK ödeneklerinde memur maaş artışları da yer alacak.

Hazine ve Maliye Bakanlığı konuya ilişkin yorum yapmadı.

Asgari ücret ve memur maaşı zammı

Reuters'a bilgi veren yetkili, "Bütçede şu anda olması gerekenden biraz daha fazla sıkılık var. Şu anda yaklaşık yüzde 6'lık bir alan varken yüzde 1.5'e kadar düştü açığın/GSYH'ya oranı. Bunun biraz açılması lazım ki bu konuda adım atılacak" dedi ve ekledi:

"Bu kapsamda asgari ücrette enflasyona bağlı olarak (ki belki üzerinde) bir artış ortaya konulacak. Bütçede dar gelirliilerin enflasyondan daha az etkilenmesi için neler yapılabilir bu konuda bir çalışma yapılıyor. Enerjide, SGK ödeneklerinde vs. alınabilecek yükler alınacak. Memur maaşlarına da hatırı sayılır bir zam yapılması gündemde olacak."

EYT'liler için çalışma yapılacak

AK Parti'nin bugüne kadar net şekilde karşı çıktığı emeklilikte yaşa takılanlar da (EYT) ilk kez bir çalışmada yer alacak. Bir kereye mahsus olmak üzere, sigorta prim gün sayısını doldurup, emekli olmak için gerekli yaş süresini bekleyenler için, bir düzenleme değerlendirmeye alındı. Bekleme süresini 2-3 yıl düşürmeyi amaçlayan plana göre, prim gün sayısını tamamlayanlar veya şu anda emekli olmak için 56 yaşını bekleyenlere 2-3 yıllık bir avantaj sağlanması değerlendirilecek.

2,5 milyar lira kış desteği

Bu arada Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık, kış mevsimi boyunca ihtiyaç sahibi vatandaşların yakacak ve elektrik giderlerine destek olmak için toplamda 2,5 milyar TL yardım vereceklerini açıkladı. Kış boyunca ihtiyaç sahibi vatandaşlara desteklerinin süreceğini vurgulayan Bakan Yanık, şunları kaydetti: "Yakacak yardımına e-Devlet üzerinden başvurabilecek. Diğer yandan elektrik tüketim desteğini ise düzenli sosyal yardım programlarından faydalanan ailelerimize halihazırda veriyoruz. Herhangi bir kuruma başvuru yapmalarına gerek yok. Sadece kimlik kartları ve elektrik faturaları ile PTT şubelerine gitmeleri yeterli olacak."

Enflasyona yeni zirve yaptırması beklenen 5 unsur

Piyasa anketleri ve ekonomist beklentilerine göre, TÜFE ekim ayında yüzde 20'yi aşacak. 5 temel unsurun enflasyona ekimde yeni zirve yaptırması bekleniyor.

TÜİK, ekim ayı enflasyon rakamlarını 3 Kasım Çarşamba günü saat 10:00'da açıklayacak.

Nisan ayına kadar 7 aylık yükselişin ardından tüketici enflasyonu mayısta tam kapanma tedbirlerinin etkisiyle yüzde 16,59'a düşmüştü. Ardından enflasyon, eylül ayında yüzde 19,58'e yükselerek politika faizini aşmış ve Mart 2019'dan beri en yüksek seviyesine ulaşmıştı.

ENFLASYON (%)	EYLÜL	ÖNCEKİ
MANŞET TÜFE	19.58	19.25
GIDA	28.79	29.00
ÇEKİRDEK C	16.98	16.78
Yİ-ÜFE	43.96	45.52

TÜFE'nin yüzde 20'yi aştığı tahmin ediliyor

Gıda ve enerji fiyatları başta olmak üzere devam eden yukarı yönlü riksler nedeniyle, yıllık TÜFE'nin ekim ayında yüzde 20'yi aştığı tahmin ediliyor.

Reuters'ın 15 katılımcıyla gerçekleştirdiği anket TÜFE'nin yaklaşık 3 yılın zirvesi olan **yüzde 20,4**'ye yükseldiğine işaret etti. Ankette ekim ayı için yıllık enflasyon tahminleri yüzde 19,3 ila yüzde 21,1 arasında değişiyor. Aylık enflasyon tahminleri ise yüzde 1,9 ila yüzde 3,4 bandında yer alıyor.

Bloomberg HT'nin enflasyon anketine katılan 23 kurumun yıllık enflasyon için medyan beklentisi **yüzde 20,25** olurken aylık enflasyon beklentisi yüzde 2,70 oldu.

Foreks'in 17 banka/kurum ekonomisti ile düzenlediği ankete göre, TÜFE'de ekim ayı ortalama tahmin yüzde 2,49 artış olurken, yıllık veride ise medyan tahmin **yüzde 20,18**, ortalama yüzde 20,06 olarak gerçekleşti.

Goldman Sachs ise yüksek çekirdek, gıda ve yakıt fiyatları sebebiyle enflasyonun ekim ayında **yüzde 20,6** seviyesine çıkacağını hesapladı.

EKİMDE TETİKLEYİCİ 5 UNSUR

- Gıda fiyatlarındaki yüksek seyir
- Enerji fiyatlarındaki yükseliş
- Tütün fiyatlarına yapılan zamlar
- Eylül sonu itibariyle sona eren bazı mal ve hizmetlerdeki KDV indirimleri
- TL'de yaşanan değer kaybı

İstanbul'un enflasyonu yüzde 20,8'e ulaştı

TÜİK enflasyon verisi için özellikle alt kalemler bazında önemli bir öncü gösterge olarak takip edilen İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO) fiyat artışları da enflasyonda yükseliş eğiliminin devam ettiğini ortaya koydu. İstanbul'da ekimde gıda fiyatları yüzde 4,2 artış gösterirken, İstanbul'un yıllık enflasyonu yüzde 20,76 arttı. İstanbul'da perakende fiyatlar ekimde aylık bazda ise yüzde 3.29 artış kaydetti.

Ankara'da gıda fiyatları yüzde 1,45 arttı

Öte yandan Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş), Ankara'da hesaplanan gıda enflasyonunun ekimde bir önceki aya göre yüzde 1,45 arttığını açıkladı.

'Geçici' diyen Merkez'den 4,3 puan revizyon

Geçtiğimiz hafta yılın son enflasyon raporu toplantısında Merkez Bankası (TCMB) enflasyon tahminlerini keskin şekilde yukarı revize etti. TCMB Başkanı Şahap Kavcıoğlu, 2021 yıl sonu enflasyon tahminini 4,3 puanlık güncellemeyle yüzde 14,1'den yüzde 18,4'e yükselttiklerini açıkladı. Kavcıoğlu, 2022 yıl sonunda yüzde

11,8'e ve 2023 yıl sonunda ise yüzde 7 seviyesine geriledikten sonra orta vadede yüzde 5 düzeyinde istikrar kazanacağını tahmin ettiklerini bildirdi.

TCMB Başkanı, bir önceki rapor dönemine göre gıda fiyatları ve Türk lirası cinsinden ithalat fiyatları varsayımlarındaki güncellemelerin enflasyon tahminini sırasıyla 2,1 puan ve 1,5 puan artırdığını söyledi.

Yönetilen/yönlendirilen fiyatların ise büyük ölçüde alkol-tütün kaynaklı olarak tahmini 0,3 puan yükselttiğini dile getiren Kavcıoğlu, çıktı açığındaki güncellemenin de tahmini 0,4 puan yukarı çektiğini ifade etti.

TCMB yükselen enflasyona rağmen, enflasyonda yükselişe yol açan unsurların geçici olduğu düşüncesiyle son iki ayda 300 baz puan faiz indirimine gitti.

Avrupa'da son iki yılda en fazla zam yapan ülke Türkiye

Elektrik ve doğal gaz fiyatlarında son iki yılda üst üste yaşanan artışlar Türkiye'yi Avrupa'nın zam şampiyonu yaptı. 2019 ile 2021 ilk yarılarını kapsayan 2 yıllık dönemde Türkiye'de elektrik fiyatları yüzde 47,4 artarken doğal gaz fiyatları da yüzde 42,3 yükseldi. Aynı dönemde Avrupa'nın birçok ülkesinde ise fiyatlarda düşüş yaşanması dikkat çekti.

Avrupa Birliği (AB) İstatistik Ofisi'nin (Eurostat) açıkladığı veriler Türkiye'de enerji fiyatlarında son yıllarda büyük artış yaşandığını gösteriyor. Fiyatlar konutlarda kullanılan elektrik fiyatlarını kapsıyor.

2019 yılının ilk yarısı ile 2021 yılının ilk yarısı arasındaki 2 yıllık değişime bakıldığında ortaya şu manzara çıkıyor. 39 ülkenin 24'ünde fiyatlar yükselirken 15'inde ise düştü. En çok artış yüzde 47,4 ile açık ara Türkiye'de. Ardından yüzde 21,9 ile Polonya ve yüzde 20,8 ile Ukrayna geliyor. Artışların çoğu yüzde 10'un altında. 10 ülkede artış oranı yüzde 5'ten düşük.

Tüm vergiler dahil yerel para birimine göre yapılan hesaplama göre 15 ülkede ise fiyatlar düştü. Bunların başında yüzde 38 ile Hollanda geliyor. İsveç'te ise fiyatlar yüzde 16,2 gerilerken Letonya'da yüzde 13,9 düşüş yaşandı.

Euronews'in haberine göre Satın alma gücüne göre elektrik fiyatlarındaki değişime bakıldığında da zirvede Türkiye var. Satın alma gücüne göre son 2 yılda elektrik

fiyatları Türkiye’de yüzde 30,6 arttı. Aynı dönemde AB ortalaması ise yüzde 1,4’te kaldı. Polonya yüzde 20,1 ile ikinci sırada yer alırken yüzde 14,9 ile İngiltere üçüncü oldu.

Satın alma gücüne göre elektrik fiyatlarındaki değişime bakıldığında da zirvede Türkiye var. Satın alma gücüne göre son 2 yılda elektrik fiyatları Türkiye’de yüzde 30,6 arttı. Aynı dönemde AB ortalaması ise yüzde 1,4’te kaldı. Polonya yüzde 20,1 ile ikinci sırada yer alırken yüzde 14,9 ile İngiltere üçüncü oldu.

32 Avrupa ülkesinden 11’inde fiyatlar artarken 21’inde doğal gaz fiyatları düştü. En büyük düşüş yüzde 38 ile Litvanya ve yüzde 33,4 ile Letonya’da yaşandı.

Kamu bankalarının kârının yarısı gitti

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun eylül verilerine göre kamu mevduat bankalarının net dönem karı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 56 azaldı ve 5.5 milyar lira olarak hesaplandı. Yabancı bankaların net dönem karı yüzde 67,6, yerli özel bankaların ise yüzde 47,6 arttı.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre bankacılık sektöründe eylül ayı itibariyle net kar 56 milyar 981 milyon lira oldu. Geçen yılın aynı dönemine göre sektörün net karı yüzde 22,7 büyürken kamu mevduat bankalarının net karı yüzde 56 azaldı. Geçen yıl aynı dönemde 12.5 milyar lira net kar eden kamu mevduat bankalarının net karı bu yıl 5.5 milyar lirada kaldı.

BDDK eylül ayına ilişkin bankacılık sektörü verilerini yayımladı. Buna göre Eylül 2021 döneminde bankacılık sektörünün, aktif büyüklüğü 7 trilyon 46 milyar 833 milyon TL oldu. Sektörün aktif toplamı 2020 yılsonuna göre 940 milyar 392 milyon TL arttı. Geçen yılın aynı dönemine göre ise yüzde 17,37 büyümeye gerçekleşti. Eylül 2021 döneminde en büyük aktif kalemi olan krediler 4 trilyon 38 milyar 148 milyon TL, menkul değerler 1 trilyon 191 milyar 463 milyon TL olarak hesaplandı. 2020 yılsonuna göre sektörün toplam aktifleri yüzde 15,4, krediler toplamı yüzde 12,9, menkul değerler toplamı yüzde 16,5 oranında arttı.

Mevduatta yüzde 19 artış

Bankaların kaynakları içinde, en büyük fon kaynağı durumunda olan mevduat 2020 yılsonuna göre yüzde 18,9 artışla 4 trilyon 106 milyar 751 milyon TL olarak hesaplanırken 2020 yılsonuna göre özkaynak toplamı yüzde 9,2 artışla 654 milyar 943 milyon TL'ye ulaştı. Eylül 2021 döneminde sektörün dönem net kârı 56 milyar 981 milyon TL, sermaye yeterliliği standart oranı ise yüzde 17,30 seviyesinde oldu.

Sektörün dönem net karında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 22,7'lik artış yaşanırken bu büyümeyi yerli özel ve yabancı mevduat bankalarının net karlarındaki artış sağladı. Kamu mevduat bankaları ise bu yıl geçen yılki kar rakamlarını yakalamaktan uzak görünüyor. Geçen yılki genişleyici para politikaları ve düşük faizli kredi kampanyalarıyla kamu mevduat bankaları öne çıkmıştı. Ancak 2021'de sıkı para politikası adımlarının devreye girmesi düşük ve uzun vadeli kredi faizleriyle yüksek mevduat faizi fonlaması kamu mevduat bankalarının net karlarında gerileme yaşanmasının neden oldu.

Kamuda net dönem karı 5.5 milyar lira

Eylül 2021 itibariyle kamu mevduat bankalarının net dönem karı 5 milyar 471 milyon lira seviyesinde. Geçen yıl eylülde bu rakam 12 milyar 451 milyon lira idi. Ağustosta ise kamu mevduat bankalarının net dönem karı 5 milyar 93 milyon lira seviyesindeydi oldukça küçük bir artış yaşandığı söylenebilir bir ayda. Yıla neredeyse karsız başlayan kamu mevduat bankaları geçen yılın tamamında ise 15.5 milyar lira net kar elde etmişlerdi.

Kamu bankalarının aksine yerli özel ve yabancı mevduat bankaları 9 ayda net karını yüksek oranlarda artırmayı başardı. Yabancı mevduat bankaları eylülde net dönem karını 18 milyar 383 milyon liraya yükseltirken geçen yılın aynı dönemine göre net karını yüzde 67,6 arttırmayı başardı. Geçen yıl yabancı mevduat bankalarının eylül itibariyle net dönem karı 10.9 milyar lira seviyesindeydi. Yerli özel mevduat bankalarının ise net dönem karı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 47,6 arttı. Bu yıl eylülde yerli özel bankaların net dönem karı 23 milyar liraya ulaştı. Geçen yıl aynı dönemde 15 milyar 581 milyon lira seviyesindeydi.

Takibe dönüşüm oranı 3 yılın en düşüğü

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) aylık verilerine göre eylül döneminde kredilerin takibe dönüşüm oranı yüzde 3,54 oldu. Bu Kasım 2018'deki yüzde 3,70'lik takibe dönüşüm oranının ardından görülen en düşük seviye olarak hesaplandı. BDDK'nın sorunlu kredileri takibe atma süresinde sağladığı esneklik 30 Eylül itibariyle sona erdi. Ancak 31 Aralık'a kadar bazı istisnalar uygulanacak. Yine de sektör temsilcileri ekim ayı ile beraber kredilerin takibe dönüşüm oranında yeniden artış yaşanmasını bekliyor. BDDK'nın haftalık verilerine göre de takipteki kredi miktarı 151.1 milyar lira seviyesinde.

"Ekonomideki sorunlar Erdoğan'a desteği azaltıyor"

İngiltere'nin ünlü gazetesi Financial Times'ın Erdoğan ve Türkiye ekonomisi analizi dikkat çekti. Güncel anket verilerine ve ilgili uzman görüşlerine yer veren analizde; Türk lirasındaki yüksek oranlı değer kaybının ve ekonomideki genel sorunların Erdoğan hükümetini zorladığı, seçmen desteğini önemli ölçüde yitirdiğı belirtiliyor.

İngiliz gazete Financial Times'ın Türkiye temsilcisi Laura Pitel, Türk iç siyasetine ilişkin "Zor durumda olan Türkiye ekonomisi Erdoğan'ı koltuğundan indirir mi?" başlıklı bir analiz kaleme aldı. Analizde son dönemde Türkiye'deki muhalefet partilerinin çok güçlü söylemlerde bulunduğu ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 765 milyar dolarlık Türkiye ekonomisini yönetim tarzından rahatsızlık duyanların artışta olduğu değerlendirilmesi yapılıyor. On yıl önce dolar/TL'nin 1,8 düzeyinde olduğu ve bugün kurun 10 TL düzeyine çıktığı hatırlatılan analizde Metropol gibi anket şirketlerinin en güncel seçim anketlerinde AKP'nin oyunun 2018'e göre yüzde 10 düşüşle yüzde 30-33 arasında tarihi dip seviyelerde olduğu aktarılıyor.

Metropol Direktörü Özer Sencar da konuya ilişkin değerlendirmesinde "Bu oy kaybının en önemli nedeni ekonomi. Şu anda temel ihtiyaçlarını karşılayamayan çok büyük bir grup var. Seçmenin yüzde 30'u geçinmiyor. İnsanların AKP'yi bırakmasının altında yatan temel neden bu" ifadelerini kullanıyor. Cumhuriyet'in 100. yılının kutlanacağı 2023 seçimlerinin bazı analistlerce gelecek yılın ilk yarısında erken seçim olarak gerçekleşebileceğı de analizde yer verilen olasılıklar arasında. Yine Metropol'ün "Bugün seçim olsa Erdoğan kazanabilir mi?" sorusuna

“kazanamaz” diyenlerin sayısının ağıstostaki yüzde 40 düzeylerinden yüzde 50’ye ulaştığı, “kazanır” diyenlerin ise yüzde 50’den yüzde 40’a doğru düşüşte olduğu bir grafik de haberde yer verilen görsellerden.

İş dünyasından ucuz kredilerle “ne pahasına olursa olsun büyüme” mentalitesinin artık eleştiriyile karşılaşmaya başladığına dikkat çekilen analizde IMF’nin yüzde 9’luk büyüme öngörüsü de paylaşıldı. Bu rakam Çin ve Hindistan’dan sonra en hızlı GSYH büyümesinin Türkiye’den geleceğine işaret ediyor. Ancak ücret artışlarının hızlı enflasyona yetişmediği, düşük gelirli hane halklarının yaşam standartlarının daha da düştüğü ve Dünya Bankası verilerine göre pandemide Türkiye’deki yoksulların sayısının 1,5 milyon artarak 8,4 milyona yükseldiği belirtiliyor. Ankara Bilkent Üniversitesi Ekonomi Bölüm Başkanı Refet Gürkaynak ise zorlanmakta olan vatandaşların “ekonominin çok iyi gittiği” söylemini hakaret gibi hissettiğini dile getiriyor.

“Düşük büyüme, yüksek enflasyon riski var”

FT’nin analizi için görüş veren Carmignac portföy müdürü Joseph Mouawad, faiz artıran merkez bankası başkanlarının görevden alınması döngüsünün bu dönemde daha da tehlikeli hale geldiğini belirterek şöyle diyor: “Yükselen enerji fiyatları Türkiye’nin ithalat faturasını kabartacak ve küresel merkez bankalarındaki sıkılaşma sermayeyi yeniden gelişen piyasalardan gelişmişe yönlendirecek. Bunun sonunda düşük büyüme ve yüksek enflasyonla da karşılaşabilirsiniz - ki bu olabileceklerin en kötüsüdür.”

Ekonomide 1990'lara dönme korkusu mu var?

Sadi Özdemir

02 Kasım 2021 Salı

İş dünyamızın iki çok önemli kuruluşunun başkanları Sayın Rifat Hisarcıklıoğlu ve Sayın Erdal Bahçivan, Merkez Bankası'nın yüzde 2 faiz indirmesini, net şekilde eleştirdi. Eleştirilerin, 'yüksek faizden çok çekmiş' sanayici ve tüccarların temsilcilerinden 'bir faiz indirimi' sonrası gelmesi ayrıca dikkat çekiciydi. Üstelik bu eleştirilerin Merkez Bankası Başkanı Sayın Şahap Kavcıoğlu'nun enflasyon düşürme umudunu 'cari açığın kapanmasına ve bunu da ihracatı artırarak yapacak sanayiciye bağladığı' bir politika izahından hemen sonra gelmesi ayrıca ilginç. Ancak, İstanbul Sanayi Odası (İSO) ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanlarının Merkez Bankası politikalarını, dolayısıyla ekonomi yönetimini (hedefleri bu olmasa da) Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı eleştirmiş olması 'İSO ve TOBB, muhalefete mi geçiyor' sorusunu da gündeme getirdi. Oysa hepimiz biliyoruz ki İSO ve TOBB 'yarı kamusal örgütlerdir' ve bu örgütlerin başkanları, siyasetin alanına girmekten, siyasilerce yanlış anlaşılacak sözler söylemekten her zaman kaçınırlar. Bu iki kurumun başkanlarından daima 'ekonomiyle ilgili rasyonel ve pozitif' sözler duyarız. Siyaseti yerinden zıplatacak söylemler ise gönüllü üyelikle kurulan Türk Sanayici ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) gibi örgütlerden gelir ki bu konuda siyasi başlıkları da olan eleştirileri yine TÜSİAD'dan duyduk. TOBB, 81 vilayet, 160 ilçede, 365 oda ve borsanın üst kuruluşu. İSO ise 20 bine yakın sanayici üyesiyle Türk sanayisinin 'en büyük kurumsal temsilcisi'. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu sosyal medya yoluyla eleştiri yaptı. İSO Başkanı Bahçivan ise eleştirilerini İSO Ekim Ayı Olağan Meclis Toplantısında dile getirdi.

Rifat Hisarcıklıoğlu

Erdal Bahçivan

Ne dediler, neyi eleştirdiler?

Başkan Hisarcıklioğlu'nun mesajı, "Merkez Bankası'nın faiz indirimi kararı sonrası hem uzun vadeli faizlerin hem de döviz kurlarının artması reel sektörümüzü tedirgin etmektedir. Temennimiz piyasadaki faizlerin ve enflasyonun düşeceği, finansal istikrarın tesis edileceği ortama en kısa sürede kavuşmaktır" şeklindeydi. İSO Başkanı Bahçivan'ın eleştirilerinin en sert kısmı ise "2021 Türkiye'sinde eski dönemlerin 'yap devalüasyonu, artır ihracatı!' zihniyetiyle yaşayan, finansal istikrardan uzaklaşıp devalüasyonlardan medet uman sanayici- ihracatçı olmak istemiyoruz" cümlesindeydi. Çünkü bu, aynı zamanda Merkez Bankası Başkanı Kavcıoğlu'nun, faiz indirimindeki öz güvenini 'ihracatın hızlı artışına' dolayısıyla sanayiciye dayandırmasına da yanıt gibiydi.

Fiyat istikrarı ve finansal istikrar neden önemli?

İSO Başkanı Erdal Bahçivan'ın, "Her ne kadar faizlerin düşmesini hepimiz arzu etsek de... Belirsizliği ortadan kaldırmadığınız, güven ve öngörülebilirliği artıramadığınız sürece düşük faizlerin olumlu etkilerinin kısa süreli olacağını, orta vadede finansal istikrar risklerinin artacağını asla unutmamalıyız" diyerek yıllardır sanayicilerin vurguladığı 'fiyat istikrarı ve finansal istikrar' konusunda zamanlaması yanlış faiz indiriminin nelere yol açabileceğini anlatma çabası da dikkat çekici. İSO Başkanı sanayiciler adına bir başka kaygısını ise "1980 ve 90'lardaki yüksek enflasyon ortamının izlerini hâlâ hafızalarımızda taşıyoruz. Hiç unutmayalım! Şu an o dönemleri, büyüme performanslarıyla değil üç haneli enflasyonlar ve ardı arkası kesilmeyen krizlerle hatırlıyoruz" diye ifade etti. Enflasyonda çift hanelerin üst seviyelere doğru kolay aşılacağına dair uyarısını da şöyle yaptı: "Enflasyonun yüzde 20'ler bandına yerleştiğini, politika faizinin ise yüzde 16 seviyesine çekildiğini görüyoruz. Diğer ülkelerden farklı olarak her gün döviz kurlarının yeni rekorlar kırdığına tanık oluyor ve küresel enflasyonist baskıyı çarpan etkisiyle çok daha fazla hissediyoruz."

Bütün bunlar ne anlama geliyor?

Bence her iki başkanın böyle konuşmaları 'siyasi' eleştiri olarak algılanmamalı. Çünkü Sayın Hisarcıklioğlu da Sayın Bahçivan da oturdukları koltukların sorumluluğunu çok iyi bilir. Ülkeyi yönetenlerin, ekonomide yaptıkları doğruları açıkça desteklerler. Çok yanlış olduğunu düşündükleri konularda ise genellikle çözüm önerilerini önce icracı konumdaki siyasilerle paylaşırlar. Peki, ne oldu da özellikle İSO Başkanı Erdal Bahçivan bu kadar detaylı ve sert eleştiri yapma gereği duydu? Çünkü Ak Parti iktidarları döneminde sağlanan makroekonomik istikrar sayesinde ülkenin ve sanayicinin tarihi kazanımlarının heba olma ihtimali çok güçlendi. Çünkü iş insanları da diğer vatandaşlar gibi 'enflasyonsuz, en azından makul enflasyonlu' bir ortama kavuşma umudunu kaybetmek istemiyor. O yüzden de 'siyasi olmayan bir tavırla' rasyonel ekonomik uygulamaları hatırlatan açıklamalarda bulundular.

Kıymetli kazanımlarımızdan 'asla ve asla' vazgeçmemeliyiz

Türkiye ekonomisi 'Ak Parti döneminde ulaştığı güçle' 2009'daki küresel mali krize, Gezi Parkı eylemlerinin getirdiği risklere, 17-25 Aralık yargı ve 15 Temmuz darbe girişimlerine, ABD'nin örgütlediği 2018 finansal saldırısına ve 2019'da başlayan halen de devam eden COVID-19 salgınının ağır küresel ve yerel maliyetlerine adeta meydan okudu. Merkez Bankasının, fiyat istikrarını (enfl asyonu düşürmeyi) bir kenara bırakıp akıl dışı faiz politikası uygulaması, kurlarda istikrarı bozarsa, küresel enfl asyonun da katkısıyla ülkede yıllık enfl asyonu yüzde 50'lere çok hızlı savrulabilir. O zaman finansal istikrar da bozulabilir. Bu ülkede sanayicinin hiç istemediği, 1971-2002 arası hüküm sürmüş 'üretmek değil, faizden geçinme dönemi' geri gelir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, siyasi kariyerinde haklı olarak en çok övündüğü 'eskiden vergiler başta olmak üzere ülkenin gelirlerinin tamamına yakını faize gidiyordu, biz enfl asyonu ve faizi düşürerek bunu tersine çevirdik' söylemi de havada kalır. Bu benim yorumum ama Sayın Bahçivan bu konuda da net konuşmuş: "Ülkemizin tek haneli enfl asyon patikasına geçmeyi başarması yalnızca 20 yıllık bir geçmişe dayanıyor. 20 yıldır elde etmiş olduğumuz o kıymetli kazanımlardan asla ve asla vazgeçmemeliyiz. Bunun karşılığı büyüme olsa bile. 'Büyüme pahasına enfl asyon' görüşünün ülkemizin yararına olmadığını düşünüyorum."

Taksim'de kültür merkezi ve câmi tamam, sentez Sinan mı?

Çok anlam yüklemek istemem ama çok sevdiğimiz İstanbul'da bir semt olan Taksim'in kimliği üzerinden on yıllardır siyaset yapıldığını da kabul etmek gerekir. 1960'lardan beri Taksim Camii'nin inşası için uğraşanlara alenen başka söz söyleyemedikleri için 'ne lüzumu var, her yerde cami var' diyerek Taksim'e cami yapılmasına karşı çıkanlar, birkaç ay öncesine kadar Taksim'de bir ezan sesini eksik tutmayı başardı. Sonunda cami yapıldı, açıldı ama karşı çıkanlara göre Taksim'in 'laik kimliği' bozuldu. Genellikle Taksim'e cami yapılmasını istemeyenler, fiziki olarak tükenmiş Atatürk Kültür Merkezi binasının yıkılıp yeniden inşasına da karşı çıktı ve binanın yenilenmesini 13 yıl engelledi. Gerekçe, 'yıkarak, yerine başka şey yaparsınız' şeklindeki 'nefret karışımı' bir güvensizlikti. Sonunda, Atatürk Kültür Merkezi de 2 milyar liralık bir harcamayla yenilendi, açıldı. Bence açılışın en önemli etkinliği Sinan operasıydı. Çünkü dünyanın önünde saygıyla eğildiği dâhimiz Mimar Sinan'ın imza attığı camileri düşününce, içinde Süleymaniye'nin anahtarının Kanuni'ye teslim sahnesiyle ayrıca büyüleyici bir eser olan Sinan operası, tuhaf siyasi çekişmelere de pozitif cevap oldu.

Sağlık turizmcileri ihracatçı birliği kurmak istiyor

2019'da 3 milyar dolarlık sektör cirosu ve 2 milyar dolarlık ihracat gerçekleştiren sağlık turizmi, COVID-19 salgınından olumsuz etkilendi. Sektörün, 2022 yılında kayıplarını telafi etmesi bekleniyor. Türk Sağlık Turizm Derneği (TÜSATDER) Başkanı Dr. Servet Terziler, Türkiye'nin sadece özel sektörle değil, dev şehir hastaneleri ile de küresel sağlık turizminden büyük pay alabileceğini belirtiyor ve her şeyin normalleşmesi halinde ihracatta uzun yıllar çift haneli büyüme yakalayacağını söylüyor. Başkan Terziler bu nedenle 'Hizmet İhracatçı Birlikleri' arasında mutlaka

‘Sağlık Hizmetleri İhracatçılar Birliği’nin de olması gerektiğini vurguluyor. Terziler şöyle konuşuyor: “Kaliteli hizmet üretmek için bu sürecin sıkı kontrol altında olması çok önemli. Bu nedenle de ihracatçı birliğimizin olması şart. Türkiye’ye saç ekimi için gelenlerin yüzde 70’i Avrupa’dan, yüzde 30’u ise Arap ülkelerinden. Diğer sağlık hizmetleri için de Avrupa’dan ülkemize büyük ilgi var. Çünkü sağlık hizmetlerimiz çok kaliteli ve ciddi fiyat avantajı var. 2019 verilerine göre, yabancılar Türkiye’ye en çok saç ekimi için geldi. Onu, plastik cerrahi, göz, diş ve diğer genel sağlık hizmetleri takip etti. Ciro içinde payı az olsa da çok zor ameliyatlara için Türkiye’nin sağlık altyapısına güvenen yabancıların sayısı hızla artıyor.”

Hava puslu, göz gözü görmüyor!

Alaattin AKTAŞ

02 Kasım 2021 Salı

Bir süredir sesi çıkmayan eski Hazineci dostumdan kaygı dolu bir mektup aldım:

- ✓ Para ve mal piyasaları alarm veriyor.
- ✓ Merkez Bankası'nın ne yapacağı kestirilemez oldu.
- ✓ Herkes el yordamıyla yönünü bulmaya çalışıyor.
- ✓ Esnaf, rafa koyacağı malın fiyatını belirleyemez hale geldi.

Birkaç aydır haber almamıştım eski Hazineci dostumdan. Pek sık yazmıyordu artık. “Herhalde olup bitenleri o da kanıksadı, fazla üstünde durmuyor” diye düşünmeye başlamıştım ki telefon etti:

“Talcott Parsons’u bilir misin?”

“Amerikalı ünlü bir sosyolog...”

“Evet, onun yıllar önce bir makalede değindikleri bugün ülke olarak yaşadıklarımıza, daha doğrusu içinde bulunduğumuz sorunlara pek uyuyor, bir yazı yazdım bu konuda göndereyim, bir göz at.”

“Tamam” dedim, kapattık telefonu ve birkaç dakika sonra e-posta geldi.

Eski Hazineci dostumun yazdıklarını fazla dokunmadan aktarmak istiyorum:

Kapitalist toplumların dört başarısı

Talcott Parsons bir makalesinde kapitalist toplumların dört temel tarihsel başarısından söz eder:

“Para ve piyasa, bürokratik örgütlenme, evrensel bir hukuk sistemi ve demokratik örgütlenme.”

Parsons, bunlar olmadan gelişime dönük büyük adımlar atılamayacağını savunur.

İçinden geçtiğimiz süreçte Türkiye'nin bu dört temel konuda ne durumda olduğuna bakalım.

Para ve piyasalar; belirsizlikler zirvede...

Son dönemde yaşananları hatırlarsak belirsizliklerin zirvede olduğu daha kolay anlaşılır.

Açıklanan son enflasyon raporu gösterdi ki enflasyon hedefi emesinde durum belli değil. Kimi ekonomistler artık enflasyonun değil cari açığın hedefi endişini söylüyor. Hedefi enen artık kur mu olacak, yoksa siyasi otoritenin belirleyeceği önceliklere göre Merkez Bankası'nın öncelikleri de aydan aya değişecek mi, bilinmiyor.

Buna bağlı olarak bırakın orta vadeyi, yakın gelecek için bile sağlıklı enflasyon, kur ve faiz tahmini yapılamaz oldu. Ana makro değişkenlerdeki belirsizlikler artınca ona bağlı olan tüm değişkenler de tahmin edilemiyor.

Örneğin şirketler artık nakit akım tahmini yapmakta zorlanıyor. Yapılanlar da tümüyle el yordamıyla.

Öyle ki aldığı karardan patron da, bankacı da, borsacı da derin şüphe duyuyor.

Yani para ve sermaye piyasalarında fiyatlama yapmak çok ama çok zorlaştı.

Mal piyasalarına gelince... Gerek dünyadaki enerji şoku, gerek bizdeki kur belirsizliği başta enerji olmak üzere ithal ara malların fiyatlarının tahmin edilmesini zorlaştırıyor. Akaryakıt istasyonlarında kuyruklar yeniden görülmeye başladı. Hatta bazı illerde zam haberinin duyulmasından sonra istasyonların akaryakıt kalmadığını ileri sürüp satış yapmadığı biliniyor. Yani paranız olsa bile aracınıza yakıt alamadığınız zamanlar olabiliyor.

Öte yandan araç ve konut fiyatları da gerçek anlamda bilinmiyor. Araç almak için paranızı yatırıyorsunuz, birkaç gün sonra bayi sizi arayıp fark isteyebiliyor. Konut fiyatları ise tam bir balon. Deniz kenarındaki küçük bir kasabada deniz manzaralı diye 400-500 metrekare arsalı bir ev, onu da villa sınıfına sokuyorlar, 2 milyon lira civarında bir fiyata alıcı bulabiliyor.

Rafa konacak malın fiyatı meçhul

Tüm bu örnekler esnafın/tüccarın rafına koyacağı malın fiyatını bilememesine yol açıyor. O zaman eldeki malın kaçta satılacağı da belirlenemiyor.

Başta ithalata dayalı iş yapanlar olmak üzere birçok sektörde fiyatlandırma mekanizmaları ağır hasarlı. Riskler çok fazla, kırılmalıklar hızla artıyor. Mevcut durumun tuzu biberi olabilecek bir gelişmede ağır bir hüsrana yaşanabilir.

Bürokratik örgütlenme için ne yazılabilir ki...

Ülkemizdeki bürokratik örgütlenme hakkında uzun paragraflar yazmaya gerek yok. İlgili tüm taraflar, hatta çalışanlar bile devlette liyakatin kalmadığının farkında. Duyumlarım doğruysa, bazı bakan ya da başkan değişikliklerinden sonra yeni gelenlerin ilk tepkisi “Öncekiler bu ekiple nasıl çalışmış” demek oluyormuş.

Bu, insan faktöründeki durumu gösteriyor. Bir de yapısal sorunlar var.

Bildiğim bir konudan örnek vereyim. Muhasebat Genel Müdürlüğü bütçenin muhasebesini tutar. Yeni devlet örgütlenmesinde muhasebe birimi, Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı. Bütçe ise Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nda. Teşbihte hata olmaz. Şirketin yönetimi bir elde, muhasebesinin yönetimi ise başka bir elde... Dürüst işletme sahipleri bunun sonuçlarını iyi bilir.

Bir örnek daha... SGK'ya bütçeden verilen görevlendirme giderleri ve Hazine yardımlarına ilişkin ödenekler de Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesine konmuş. Ne alaka! SGK'nın bağlı bulunduğu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ne güne duruyor!

Hukuk sistemi ve örgütlenme

Konuların uzmanı olmadığım için hukuk sistemi ve demokratik örgütlenmeye fazla girmeyeceğim. Ama evrensel bir hukuk sistemi konusunda ne durumda olduğumuzun son örneğini “istenmeyen büyükelçiler” konusunda yaşadık.

Hukukun, bürokrasinin, piyasaların demokrat olmadığı bir ülkenin örgütlenmesinin ne kadar demokrat olabileceğinin kararını herkes verebilir zaten.

Kısacası piyasanın başarılı olması gereken alanlardaki sorunlar, belirsizlikler ve bilinmezler her geçen gün çoğalıyor. Kapitalist piyasalar için en istenmeyen durumun belirsizlik olduğu unutulmasın. Çünkü doğru fiyatlandırma yapılamayınca ekonomide kırılmalıklar çoğalır, krize açık hale gelir.

Bunun yanına bilgisiz ve popülist karar alıcılar da eklenince krize az kalmış demektir.

Tarım ve gıdada 2022 yılı daha zor geçecek

Ali Ekber YILDIRIM

02 Kasım 2021 Salı

İthalata dayalı tarım ve dış ticaret politikaları, yüksek girdi fiyatları, kuraklık, sel, don, hortum, dolu, aşırı yağış, aşırı sıcak gibi iklime bağlı ani hava değişiklikleri nedeniyle tarım sektörü 2021 yılında ciddi zararlarla karşı karşıya kaldı. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) toz pembe verileri bile özellikle hububat ve bakliyat ürünlerindeki üretim kayıplarının ne kadar korkunç seviyede olduğunu gösteriyor.

Ayrıntılarını geçen hafta yazdık. TÜİK'in 2021 yılı Bitkisel Üretim 2. Tahmini'ne göre, buğdayda son 14 yılın, arpada son 32 yılın en düşük üretimi bekleniyor. Buğday üretimi 17 milyon 650 bin ton olarak tahmin ediliyor, bu Türkiye tüketimin oldukça altında. Arpa üretimi ise 5 milyon 750 bin ton ile son 32 yılın en düşük seviyesine indi.

Amerika Tarım Bakanlığı (USDA) aylar öncesinde Türkiye'nin buğday üretimini 16. 5 milyon ton, arpa üretimini de 4.5 milyon ton olacağını açıklamıştı. Üretim azalınca fiyatlar yükseliyor, ithalat daha da pahalıya geliyor. Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) neredeyse her hafta bir ihale açarak ithalata tam gaz devam ediyor. Buğday, arpa, mısır, çavdar, nohut, mercimek, ayçiçeği tohumu ve ham yağda gümrük vergileri yılsonuna kadar sıfırlandı. Özel sektör ithalata devam ediyor. Dövizdeki artış hem ithalatı daha pahalı hale getiriyor hem de fiyatları artırıyor.

Ürün çiftçinin elinden çıktıktan sonra fiyatlar katlandı

TMO, 2021 ürünü makarnalık buğday alım fiyatını ton başına 2 bin 450 lira olarak açıkladı. Bugünlerde fiyat ortalama 3 bin 720 lira, ekmeçlik buğday alım fiyatını 2 bin 250 lira olarak açıklamıştı, fiyat 3 bin 130 liraya ulaştı. Arpa alım fiyatı ton başına 1750 lira açıklanmıştı şimdilerde arpanın tonu 2 bin 740 lira. Yani, açıklanan fiyatın üzerine 1000 lira zam geldi.

Açıkladığı fiyatlarla buğday, arpa alamayan TMO, 24 Haziran'dan Ekim ayı sonuna kadar 4 ayda arpa ithalatı için 8, buğday ithalatı için 5 kez ihale açtı. Tarlalardan elde edilemeyen arpa ve buğday, gemilerle Türkiye'ye taşınıyor.

İthalatın en fazla yapıldığı Rus buğdayının Türkiye'ye giriş fiyatı ton başına 340-350 dolar, arpanın tonu 300 doların üzerinde.

Bakliyat üretimi 1 milyon tonun altında

Bakliyat ürünlerinde de durum pek farklı değil. TÜİK'in tahminine göre 2021 üretim yılında bakliyat üretimi geçen yıla göre yüzde 18.5 oranında azalarak 1 milyon 53 bin ton olacak. Bu iyimser bir veri. Bakliyat üretiminin 1 milyon tonunun altında olduğunu sektör temsilcileri çok iyi biliyor. Mercimek üretimi geçen yıla göre yüzde 30 azalarak 230 bin tona düştü.

Son yıllarda üretimini artırmakla övündüğümüz nohutta üretim yüzde 24.6 düşüşle 630 bin tondan 475 bin tona geriledi. Türkiye, 1990'lı yıllarda 2 milyon ton bakliyat üretimi ile dünyada en önemli üretici ve ihracatçı konumundaydı. Bugün de ihracat yapıyor ama ithalatımız çok daha fazla. Üretim ihtiyacı karşılamaya bile yetmiyor. İthal edilen bakliyatın bir bölümü içerde tüketiliyor bir bölümü işlenerek ihraç ediliyor.

Tüketici çok yüksek fiyata almak zorunda

Tüketici açısından bakıldığında azalan üretimin faturası fiyat artışı olarak etiketlere yansıyor. TMO, 1.sınıf kırmızı mercimek alım fiyatını ton başına 5 bin lira, yeşil mercimek için 4 bin 150 lira fiyat açıkladı. Nohut alım fiyatı ise 4 bin 50 lira olarak belirlendi.

Şu anda toptan fiyatlar kırmızı mercimekte 9 bin 400 lira, nohutta 8 bin 600 lira. Marketlerde ise çok farklı fiyatlar var. Kanada mercimeği en ucuz markette kilosu 13-14 liradan başlıyor. Nohudun kilosu 16-17 liradan başlıyor. Markalı ve organik bakliyat ürünleri 25-30 lira seviyelerinde. Daha yüksek fiyatlar da var.

Bunlar iyi günlerimiz, 2022 daha zor geçecek

Koronavirüsün etkileri önümüzdeki yıl da devam edecek gibi görünüyor. İklim değişikliğine bağlı olarak kuraklık, ani hava değişiklikleri, felaketler yine devam edecektir.

Bütün bunlara ilave olarak 2022'de yüksek girdi fiyatları nedeniyle üretimden kaçış, verim kayıpları, üretim düşüşü daha büyük olabilir. Gübrede son 1 yıllık dönemde yüzde 150'yi aşan zamlar çiftçinin kimyasal gübre kullanımını büyük oranda azaltması bekleniyor. Avrupa merkezli, dünyayı etkileyen doğal gaz krizi ve buna bağlı olarak gübrede yaşanan kriz sadece fiyat artışı değil gübrenin bulunmasını bile sorun haline getirdi.

Kimyasal gübre kullanımına karşı olabilirsiniz. İyi ki gübre fiyatları artıyor, daha az kimyasal kullanılacak diye düşünebilirsiniz. Fakat kimyasal gübreye alıştırmış topraklar ve çiftçiler, gübre olmadan verim artışının sağlanamayacağına inanıyor.

Bu yıl gübre kullanımı azalacak. Buna bağlı olarak üretimde büyük bir düşüş olabilir.

Son günlerde yapılan zamlarla mazotun litresi 8 liranın üzerine çıktı. Mazot ve gübre kadar olmasa da tohum, ilaç ve diğer girdilerde de fiyatlar artıyor.

Girdi fiyatlarının çok yüksek olması nedeniyle çiftçi üretim yapmamanın maliyetini hesaplıyor. “Tonu 10 bin lira sınırına dayanan gübre ile litresi 8 liranın üzerinde olan mazotla üretim yaparsam ürünümü satabilir miyim? Bu maliyetleri çıkarabilir miyim” diye hesap yapan ve hesabın içinden çıkamayan çiftçilerin bir bölümü ya tarlasını boş bırakacak ya da kiraya verecek.

Kuraklık, pandemi, dünya fiyatları üzerine bir de bu yüksek girdi fiyatları tarımsal üretimi olumsuz etkileyecek.

Çiftçi buğdayı 5 liradan satabilecek mi?

Adana Çiftçiler Birliği 2022 buğday üretim maliyetini bugünkü verilerle ton başına 4 bin liranın üzerinde olacağını açıkladı. Hasat zamanı çiftçi buğdayı 4.5-5 liradan satabilecek mi?

Çiftçi buğdayı bu fiyata satarsa ekmek fiyatı ne olacak? Bunu birçok ürüne uygulayabilirsiniz. Bu nedenle 2022 yılı tarım ve gıda için çok daha zor geçecek. Çiftçi yeterince desteklenmediği için, destekler geç açıklandığı ve geç ödendiği için üretim yapmaya çekiniyor. Üretim azalınca fiyatlar yükseliyor. Geliri hızla eriyen tüketici ise gıdaya para yetiştirememekten şikâyetçi. Özetle, 2021 yılı tarım ve gıda için zor bir yıldır. Umarım tahminlerimiz doğru çıkmaz ama, 2022 bu yıldan da daha zor geçecek. Bir ülkede çiftçi üretimin değil, üretim yapmamanın maliyetini hesaplamaya başlamışsa o ülkede tüketicinin de işi çok zor olur.

Merkez Bankası da gıda fiyatlarının düşmeyeceğini ilan etti

Gıda fiyatlarının düşürülemeyeceğini Merkez Bankası da itiraf etti. Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu geçen hafta enflasyon raporunu açıklarken gıda fiyatlarındaki artışa özel olarak dikkat çekti. Merkez Bankası’nın 2021 yıl sonu gıda enflasyon hedefini yüzde 15’ten yüzde 23.4’e, 2022 yılı hedefini ise yüzde 10.1’den yüzde 13.9’a çıkardıklarını ilan etti. Merkez Bankası’nın hedefleri pek tutmuyor. Bu hedeflerin de çok üzerinde gıda enflasyonu olacağını söyleyebiliriz.

Zincir marketlere kesilen ceza gıda fiyatlarını düşürür mü?

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın fahiş fiyat uygulamakla suçladığı 5 zincir markete ve 1 tedarik şirketine toplamda 2,7 milyar lira ceza kesildi. Bu cezalar etiketlerde fiyat değişikliğine neden olur mu? Daha önce defalarca yazdım, söyledim, gıda fiyatlarındaki artışın tek bir nedeni yok. Keşke fiyat artışının tek sorumlusu 5 zincir market olsaydı. O zaman Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın miting meydanlarında suçlamasına gerek kalmazdı. Yakından tanıdığı bu zincir marketlerinin sahiplerini telefonla arar fiyatları indirtirdi. Gıda fiyatlarındaki artışın nedenleri tarladan sofraya kadar olan sürecin tümünü kapsıyor. Yanlış tarım politikası, dış ticaret politikası, girdi fiyatlarının çok yüksek olması, desteklerin yetersiz kalması, üretim yerine ithalatın

desteklenmesi, iklim değişikliği, lojistik maliyetleri, ihracattaki artış ve daha birçok neden sayılabilir. Bu kadar çok nedeni olan bir soruna sadece zincirin bir halkasına yönelik ceza veya önlem almak sorunu çözmez.

Ankara Kitap Fuarı'ndan

Cumhuriyetimizin 98. yılında, 29-30 Ekim tarihlerinde Ankara'daydım. Ankara Ticaret Odası Kongre Merkezi'nde düzenlenen Kitap Fuarı'nda sevgili arkadaşım Ozan Bingöl ile SİA Kitap standında okurlarımızla buluştuk, Hem söyleştik hem de kitaplarımızı imzaladık. FOX TV'nin başarılı sunucusu İlker Karagöz ile 30 Ekim sabahı Çalar Saat programında tarım ve gıdadaki güncel konuları konuştuk. Kitap Fuarı'na "Üretme Tüket/ İthalat, Siyaset, Rant Kıskaçında Tarım" kitabımı daha önce okuyanlar da geldi, ilk kez kitabı alanlar da. Gelen okurlarımızın hemen hepsine aynı soruyu sordum. "Tarımla ilginiz var mı?" Okurlarımızın verdiği yanıtların yüzde 99'u neredeyse aynı:

- "Annem babam köyde çiftçilik yapıyor"
- "Babam çiftçi, ama para kazanamıyor"
- "Eskiden çiftçilik yapıyorduk ama artık yapmıyoruz"
- "Babama zarar ediyorsun bırak diyorum bırakmıyor."
- "Köyde büyüdük, ama şimdi üretim yapmıyoruz."
- "Her şey çok pahalı, keşke köye dönebilsem."
- "Pandemi zamanı küçük bir yer aldık, kendimiz yetiştirmeye çalışıyoruz ama çok zormuş."
- "Biz tüketiciyiz, işimiz çok zor." Yanıtlardan anlaşılan řu ki, hepimiz tarımdan bir şekilde koparıldık, kopmak zorunda kaldık. Köyde anneler, babalar, dedeler yani yaşlı nüfus kaldı. Onların üretim gücü zayıf. Gıda fiyatlarındaki artışın bir nedeni de bu. Gençleri mutlaka tarıma kazandırmamız gerekiyor.

Okurlarımıza ve SİA Kitap yönetici ve çalışanlarına gösterdikleri sıcak ilgi için çok teşekkür ederim.

Abdulkadir Selvi

Ekrem İmamoğlu nereye koşuyor?

2 Kasım 2021

Seçim tarihi yaklaştıkça siyaset sertleşiyor.

Cumhurbaşkanı adaylarının belirlenme sürecinde ise Millet İttifakı'nı kıran kırana bir mücadele bekliyor. **Kılıçdaroğlu** ile **Akşener** bu süreci yönetmekte zorlanacaklar. Bu iş hiç de öyle görüldüğü gibi kolay olmayacak. Son 1 hafta içinde dahi Millet İttifakı'nın iki ortağı karşı karşıya geldi. Suriye ve Irak tezkeresine ilk kez ret oyu veren CHP ile evet oyu kullanan İYİ Parti farklı yönlerde hareket ettiler.

İYİ PARTİ RAHATSIZ OLDU

CHP, HDP ile işbirliğini tercih etti. İYİ Parti milli meselelerdeki duruşunu korudu. Ama **Kılıçdaroğlu**'nun, "**Tezkereye evet demek Cumhuriyet'e ihanettir**" sözü İYİ Parti'yi rahatsız etti. Ama sadece **Kılıçdaroğlu**'nun sözleri değil, CHP ile HDP arasındaki yakınlaşma İYİ Parti açısından tedirginlik konusu olmaya başladı. Netice itibarıyla İYİ Parti MHP'den ayrılan milliyetçiler tarafından kurulmuş bir parti. CHP ile HDP arasındaki yakınlaşma İYİ Parti tarafından mercek altına alınmış durumda.

Bu arada **Meral Akşener**'in, Siirt'te esnaf ziyareti sırasında yaşanan, "**Burası Kürdistan**" çıkışı karşısında tepkisiz kalması ise İYİ Parti içindeki sorgulamaları arttırdı.

Akşener daha önce de, **Aytun Çıray**'ın, "**HDP, PKK üzerinden şeytanlaştırılıyor**" sözlerine sessiz kalmış, **Müşavir Dervişoğlu**'nun, "**HDP meşru bir parti**" değerlendirmesine ise destek vermişti.

ABDULLAH GÜL'ÜN SON ÇIKIŞLARI

Cumhur İttifakı'nın cumhurbaşkanı adayı belli. Cumhurbaşkanı **Erdoğan**. O nedenle Cumhur İttifakı'nda bir sorun yaşanmıyor. Ama Millet İttifakı ciddi bir adaylık krizine doğru ilerliyor. Bakmayın ortalıkta dolaşan isimlere. **Kılıçdaroğlu**, **Mansur Yavaş** ve **Ekrem İmamoğlu**'ndan başka ciddi bir isim gözüküyor. **Kılıçdaroğlu**'nun

aday olup olmayacağı konusu Millet İttifakı'nın geleceğini de belirleyecek. **Kılıçdaroğlu**, adaylık konusunda ısrar ederse muhalefette her parti kendi adayıyla seçimlere gidebilir. Bu ihtimal güçlü.

TABAN, GÜL'Ü İSTEMİYOR

Bu arada **Abdullah Gül**'ün son zamanlarda atak yaptığı söyleniyor. **Erdoğan**, **Osman Kavala** konusunda bildiri yayınlayan 10 büyükelçinin sınır dışı edileceğini söyleyince **Abdullah Gül** her zaman yaptığını yaptı. Önce bildirinin yayınlanmasına öncülük eden isimlerden biri olan Finlandiya Büyükelçisi ile görüştü. Sonra büyükelçilere destek veren bir açıklama yaptı. Sonunda ne oldu? Büyükelçiler geri adım atmak zorunda kaldılar. **Abdullah Gül**, Gezi olaylarından bu yana bunu hep yapıyor. **Erdoğan**'ı açığa düşürmeye çalışıyor ama sonunda yaptığı hamlenin altında kalıyor, kazanan **Erdoğan** oluyor. **Gül**, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nda CHP tabanına sıcak gelecek mesajlar verdi. **Gül**'ün son çıkışları cumhurbaşkanı adaylığı için kendini gösterme çabası olarak yorumlandı. Peki destek buldu mu? Bulmadı. Bu kez **Kılıçdaroğlu** bütün varlığını ortaya koysa **Abdullah Gül**'ü kabul ettiremez. Çünkü muhalefet **Ekrem İmamoğlu** ve **Mansur Yavaş** gibi iki önemli siyasi figüre sahip oldu.

Muhalef taban, **Abdullah Gül**'le kazanamayacağını biliyor ama **Mansur Yavaş** ve **Ekrem İmamoğlu** ile umudunu koruyor.

İMAMOĞLU NEREYE KOŞUYOR?

Ekrem İmamoğlu cumhurbaşkanlığıyla ilgili tartışmalara girmek istemediğini söylüyor. Ama şimdiye kadar cumhurbaşkanı adayı değilim demediği için bu sözleri inandırıcı bulunmuyor. Bu arada **Ekrem İmamoğlu**'nun 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı için düzenlenen programdaki duruşu, tavrı, konuşması CHP Genel Merkezi'nde birilerini tedirgin etmiş. Onların başında da **Kılıçdaroğlu** geliyor. **Ekrem İmamoğlu**'nun cumhurbaşkanı adayı havasındaki konuşması, CHP Genel Merkezi'nde alarm zillerinin yeniden çalmasına neden olmuş. Benden aktarması.

Son olarak **İmamoğlu** nereye koşuyor derseniz, **Meral Akşener**'in antrenörlüğünde cumhurbaşkanlığı adaylığına doğru koşuyor. Tabii **Kılıçdaroğlu** engel olmazsa...

KİTRE BEBEKLERİ YERİNDE İNCELEDİM

ANKARA'nın Beypazarı İlçesi'ndeki Kent Müzesi'ne yapılan Kitre Bebek'le ilgili tartışmalara girmedim. Çünkü yerinde görmem gerekiyordu. Hafta sonu Beypazarı'ndaydım. Gezdiği yerleri, gördüğü mekânları, yediğini, içtiğini yazan birisi değilim. Ama kitre bebek konusu siyasi bir tartışmaya neden olduğu için gözlemlerimi paylaşmak istedim.

Daha önce birkaç kez ziyaret ettiğim Kent Müzesi'ni bu kez daha zenginleşmiş buldum. Bence Beypazarı Kent Müzesi daha büyük bir mekânı hak ediyor. Hatta tarihi bir mekân kent müzesine dönüştürülebilir. Zaten Beypazarı yaşayan tarih. Camileri, hanları, hamamları ve konukları ile Beypazarı bir müze kenti andırıyor. Ama yaşayan müze.

KENT MÜZESİNDE

Kitre bebek denildiyse siz onu pazarlarda satılan oyuncak bebekler gibi düşünmeyin. **Fatih**'in hocası **Akşemseddin**'den **Gündüz Alp**'e kadar Beypazarı'nın tarihimize kazandırdığı şahsiyetlerin kitre malzemesinden yapılan büstleri var. Ama tartışmaya neden olan onlar değil. Beypazarı'nın tarihinde yer almış, Beypazarı'nın simgesi haline gelmiş meslek erbabının kitreden mankeni yapılmış. Semerci **Mustafa Atıcı**, ayakkabıcı **Niyazi Akbacakoğlu**, dokumacı **İsmail Yanık**, berber **Hasan Hüseyin Budak** gibi.

HAYRAN KALDIM

Sadece mankenleri yapılmamış, mekânlar da düzenlenmiş. Gezdiğim Kent Müzesi'nde de, Hamam Müzesi'nde de Kültür Müzesi'nde de dikkatimi çeken bir nokta oldu. Müzenin temasına uygun olarak yufka açan kadınlardan yer sofrasına, gelinlerden dedelere kadar Beypazarı'nın değerleri kitreden yapılan mankenlerin

üzerine giydirilen bölgeye özgü zengin folklorik kıyafetlerle sunuluyor. Kitreden yapılan mankenleri çok başarılı buldum. Hayatın içinden seçilmiş. Bunları yapan sanatçıları tebrik ediyorum. Abuk sabuk heykeller yapıp gülünç duruma düşenlerin bu sanatçılardan ders alması lazım. Hayran kaldım.

ÖNCE MANSUR YAVAŞ TEPKİ GÖSTERMELİ

ÜZÜLDÜĞÜM bir nokta var. Hatta çok tepkiliyim. O da Beyaz TV muhabiri **İsmail Çanak**, Kent Müzesi'nin açılışında Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı **Mansur Yavaş**'a kitre bebeklerle ilgili soru sorduğu için linç edilmek istenmişti. **İsmail Çanak**'a geçmiş olsun diyorum.

Görüntüleri izledim. Onlarca kişi ortalarına aldığı Beyaz TV muhabirine saldırıyor. **İsmail Çanak**, Allah'tan oradan sağ çıkmış. Bu insan terörist değil. Elinde bir kalemi bir de mikrofonu var. Kendini kurtarmak için oradan oraya kaçıyor ama onlarca kişi tekme, tokat, yumruklarla saldırıyorlar.

İMAJINA DARBE

Mansur Yavaş, “Benim en büyük projem huzur” demişti.

Huzuru böyle mi sağlayacaksınız? **Mansur Yavaş**, polemiğe girmeyen, işine odaklanmış, ağır başlı, topluma güven veren birisi olarak adı cumhurbaşkanı adayları arasında ilk iki sırada yer alıyor.

Esfender KORKMAZ

Eksi faiz, değersiz TL ile istikrar dikiş tutmaz

2 Kasım 2021 Salı

Merkez Bankası kanunu 4 maddesi; "**Bankanın temel amacı fiyat istikrarını sağlamaktır**" diyor. Banka ilk yıllar, İMF programına uyduğu için enflasyonu düşürmede başarılı oldu. 2006 yılında açık enflasyon hedeflemesine gitti. Bu güne kadar hedefi tutturamadı. Oysaki enflasyon hedeflemesi iddialı bir hedeftir. Prensipde bu hedefi, Hükümetin de iktisat ve mali politikalarla desteklemesi gerekir. Diğer hedeflerden sapma olsa da mazur görülür. Ama Enflasyon hedefi tutmaz ise bu defa bankaya olan güven kaybolur.

Merkez Bankası'nın enflasyon hedeflemesinde başarısız olmasında, Banka yöneticilerin günahı var. Zira onlar para -faiz ve kur politikasını Türkiye şartları içinde değil, Hükümetlerin gölgesi altında düzenlediler. Dik duramadılar. Birisi de çıkıp, "**Ben bu yanlışlara alet olmam**" demedi. Ama asıl sorun hükümetlerin popülist politikaları, Merkez Bankası'nın enflasyon hedefinden daha önde tutması oldu.

Başkanlık Sisteminden sonra, ekonomik istikrarın aşırı bozulmasının ve kur şoklarının nedeni, hem enflasyon hedeflemesi unutuldu. Hem de Bu defa Cumhurbaşkanı'nın Merkez Bankası'nı açıkça tek başına yönetmesi oldu.

Bunun içindir ki, MB bağımsızlığı tek kararname ile kaldırıldı ve laf dinlemeyen başkanlar değiştirildi. Nihayet artık görünüşte başkan var ve fakat kararlar Cumhurbaşkanı'nın tercihlerine paralel veriliyor.

Bu durumda MB fiyat istikrarını sağlayamaz.

Başkanın açıkladığı son enflasyon raporuna bakarsak; bundan sonra enflasyonu tutmak çok zor görünüyor.

1. Eksi reel faiz politikası yanlış:

Banka; Eksi reel faizi istemesinin nedeni olarak; yatırımlar artar. Bu yatırım artışı ile dış açılara neden ve üretimde kullanılan ithal girdi oranı düşer. Cari dış denge oluşur. Döviz talebi düşer. Kurlar dengeye gelir.

Teorik olarak bu yaklaşım doğrudur. Ama Türkiye'nin içinde bulunduğu bu günkü ekonomik konjoktüre ve şartlara uymaz.

Faiz ne olursa olsun; yatırım yapılmıyor. Bunun nedeni hukuki altyapı ve demokratik altyapının ortadan kaldırılmış olması ve '**Mülkiyet Güvencesi**'nin kaybolmasıdır. Kayyum atamaları, parti devletinin polisiye önlemleri, Rekabet Kurumu'nun Talimat doğrultusunda beş büyük market zincirine fahiş ceza kesmesi, Türkiye'de yerli ve yabancı, ciddi fiziki yatırımların önünü kesmiştir.

Merkez Bankası enflasyon raporunda; anketlerden çıkan sonuç olarak yatırımların arttığını ve artacağını söylüyor . Ancak 2029'da yatırım artışı olmadı. 2020'de eksi değerde oldu. Bu sene firmalar mevcut yatırımların amortismanı için yatırım yapıyorlar. Dahası eğer yatırım ortamı oluşmaz ise, anketlerdeki beklentiler de yalnızca niyet olarak kalır.

Yatırım olmayınca, Türkiye üretmek için ithalata devam etmek zorundadır. O zaman da eksi reel faizin yalnızca bozucu etkileri ortada kalır. Kurlar artmaya devam eder ve enflasyona yansır.

2. Değersiz TL (yüksek kur politikası) yanlış.

Merkez Bankası Kuru gözetmeyeceklerini söylüyor. Banka; değersiz TL'nin ihracatı artıracığını, ithalatı kısacağını, cari açıkta denge sağlayacağını, denge halinde döviz talebinin azalacağını ve kurun yeniden dengeye geleceğini gerekçe olarak gösteriyor. Kur dengeye gelirse, enflasyon da düşer.

Orta ve uzun dönemde bu anlayışta doğrudur. Ama bu tedavi; kanser hastasını aspirinle iyileştirmeye benzer.

Kurlar zaten çok yüksek, TL kuru yüzde 42 oranında daha düşüktür Üstelik bu dört senedir devam ediyor. 2019'da büyüme düştüğü için cari fazla verdik.

Bu günde;

Eylülde, Altın dahil ithalat yüzde 12, Altın hariç ithalat yüzde 31,8 oranında arttı. İhracatta yüzde 30 oranında arttı. Altın hariç baktığımızda Üretimde kullanılan girdi ithalatında düşme yok. Olamaz da... Çünkü ihracat malı üretiminde yüzde 80 oranında ithal girdi kullanılıyor. İthalat düşerse ihracat malı üretemeyiz.

İçerde de yatırım ortamı böyle devam ederse ikame yatırım ve üretim olmaz.

02.11.2021

Dış ticaret açığının yarıdan fazlasını Çin'e karşı veriyoruz. Çin'den ithalata önlem almak daha mantıklı ve geçerli iken neden önlem alınmıyor? Çin'den kimler ithalat yapıyor ?

Bütün bu uygulamalarda iktisat mantığı yok. Üstelikte kur arttıkça misliyle enflasyona yansıyor. Dış borçlarda temerrüt riski artıyor. Buna rağmen yüksek kur istemek; "bilmediğimiz bir gündem mi var" şeklinde algı yaratıyor.

İbrahim Kahveci

Sessiz bir cenaze...

Konyalı Holdingler kavramını ilk başlatan olup olmadığını bilmiyorum ama bu konuda bir numara olduğu kesin.

28 Şubat sürecinde ise 'gerici holding' olarak adeta tüm günahları üzerine toplamıştı. Hatta bazı varlıkları da o süreçte tabiri caiz ise zorunlu el değiştirmişti.

Çok tartışılan ve çok mağdur oluşturan sistem kurmuştu: **Yüksek gelir garantili ortaklık sistemi...**

Gerçekten karmaşık bir durum: "Ortak mısınız yoksa yüksek gelir garantisi üzerinden sabit getiriye mi para yatırdınız?" Bu muğlaklık yıllarca sürdü. Ve nihayetinde Ali Rıza Alaboyun döneminde bu sorun çözülebildi.

Bahsettiğim kişi aslında Haşim Bayram; yani Kombassan Holding kurucusu. İki gün önce vefat haberi geldi. Sessiz sedasız göçüp gitti. Allah rahmet eylesin...

Haşim Bayram nereden bakarsanız bakın bir döneme damga vurmuş isimdi. Bugün AK Parti tabanı olarak görülebilecek temel oluşumlarda onun imzası vardı.

Özellikle medya yapılanmasında ve medya kadrolarında...

Kombassan Holding Bera Holding olarak değişim yaşadığında yapının içine dahil oldum: Bir yanda 5 bine yakın çalışan, diğer yanda 75 bin ortak veya sabit kâr paylı alacaklılar...

Ali Rıza Alaboyun bu işin içinden çıkmaya çalışıyordu ve herkesin kazanacağı bir sistem oluşturmak gerekiyordu. 28 Şubat sürecinde Holdingin lastik ve finans gibi iddialı iki alanı adeta elinden alınmıştı.

Acaba kalan varlıklar ile kazan-kazan formülü nasıl işletilebilirdi?

02.11.2021

İşte onu da herkesin yardımı ile Ali Rıza Alaboyun başardı. Haşim Bayram ömrü vefa etmeden önce 90'lı yıllarda bile yatırım yapanlar döviz bazında varlıklarını realize etme imkânı buldular.

Bera Holding halka açıldı ve ortaklık sistemi ile herkesin hissesi vardı. Yıllar sonra o hisse senetleri 30 liranın üzerine çıkarak mağduriyetlerin önemli kısmını telafi etti.

Bugün Kombassan Holding artık Bera Holding olarak yoluna devam ediyor. Haşim Bayram ise iki gün önce sessizce bu dünyadan göçtü. Ve arkasında 5 bine yakın insana iş kapısı bıraktı.

Umarım herkes hakkını helal eder. Çok tartışmalı ama ayakta duran tek holding yine de onun kurduğu şirketlerle oldu.

Adı dahi unutulmuş, paraları alıp gitmiş olanlar ile aynı kefedede değerlendirildi. Belki de hakkı ilahi şekilde bulacak...

Ama bir tesadüf var ki bence çok önemli... Haşim Bayram zamanında filizlenen muhafazakâr hareket ne hikmettir ki onun vefatı zamanında da ölmeye başlamış oldu.

Hayat işte..

02 Kasım 2021, Salı

YAVUZ DONAT

Ata diyarından

KIRGIZİSTAN

Ankara'dan 4.5 saatlik uçuş... **Issık Gölü** (Dünyanın ikinci büyük dağ gölü) havaalanı... Doğruca, "**Çolpan-Ata**" Devlet Konukevi'ne hareket... Cumhurbaşkanı **Sadır Nurgocoyeviç Caparov** ile akşam yemeği. Yemek salonuna girerken... Kapıda iki görevli. Biri, "**ibrik**" tutuyor... Elinizi yıkıyorsunuz.

Diğerinin elinde, "**peşkir** (havlu)." Elinizi kuruluyorsunuz. Anadolu'nun eski âdeti... **Rifat Hisarcıklıoğlu** ve **Cemil Çiçek** ellerini yıkarken, fotoğraflarını çekiyoruz... Gülüyorlar. Yemek sonrası... Dinlenme... Ve Cumhurbaşkanı Caparov ile baş başa sohbet. İlk sözü:

- **Türkiye güçlü olursa, biz de güçlüyüz... Türkiye büyük devlet... Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a ve Türk milletine selamlarımı söyleyin.**

Cezaevinden Cumhurbaşkanlığı'na

Yemekte... Koyu renk takım elbise... Kravat.

Cumhurbaşkanı Caparov ile görüşmemiz ise... İsteği üzerine... "**Spor kıyafetle.**" "**Cezaevinden, tutukluluk günlerinden**" söz açıyoruz:

- **Bu süreçlerden, maalesef biz de geçtik...**

Celal Bayar... Adnan Menderes... Süleyman Demirel... Bülent Ecevit... Necmettin Erbakan...

Alparslan Türkeş... Askeri darbe... Sürgün...

Cumhurbaşkanı Erdoğan da hapis yattı.

Kırgızistan Cumhurbaşkanı, "**Kader**" diyor... Ve anlatmaya başlıyor:

■ **2012'de hapse girdim... Yalanla, iftirayla içeri atıldılar... Benden korktukları için.**

■ Dört yıl, yurt dışında kaldım... 2017'de geldim... Seçime katılmak için... Yine korktular... Sınırdaki gümrükte gözaltına aldılar... Bu kez, 3.5 yıl yattım.

■ **Son hapisliğin bedeli çok ağır oldu... Annemi, babamı, büyük oğlumu kaybettim.**

■ Ve... Hapisten çıktım... 2020... Devrim... Cumhurbaşkanı seçildim.

Caparov sözü, "**Alına ne yazılmışsa o oluyor...**

Kadere inanacaksın" diye bağladı:

- Beni engellemek için her şey yapıldı... Allah'ın dediği olur... Cumhurbaşkanı seçildim... Kimseyle hesabım yok... Bana bunları yapanları, Allah'a havale ettim... Allah için affettim.

Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, "**cezaevinden bir anısını**" anlattı... Ayrıca yazacağız... Yarın.

Şarkılar bizi söyler

Tanrı Dağları'nın eteklerindeyiz.

Salonun köşesinde, "**Cumhurbaşkanlığı orkestrası.**" Şarkılar eşliğinde yemek... Sohbet.

Önce... **Üsküdar'a gider iken aldı da bir yağmur.**

Ardından... **Ayrılık, ayrılık, yaman ayrılık.**

Sonra... **Fikrimin ince gülü...**

Ve... **Değmen benim gamlı yaslı gönlüme...**

Bahçalarda barım var, bir heyva bir narım var...

Çökertmeden çıktım da Halil'im...

Of of kömür gibi yanıyorum.

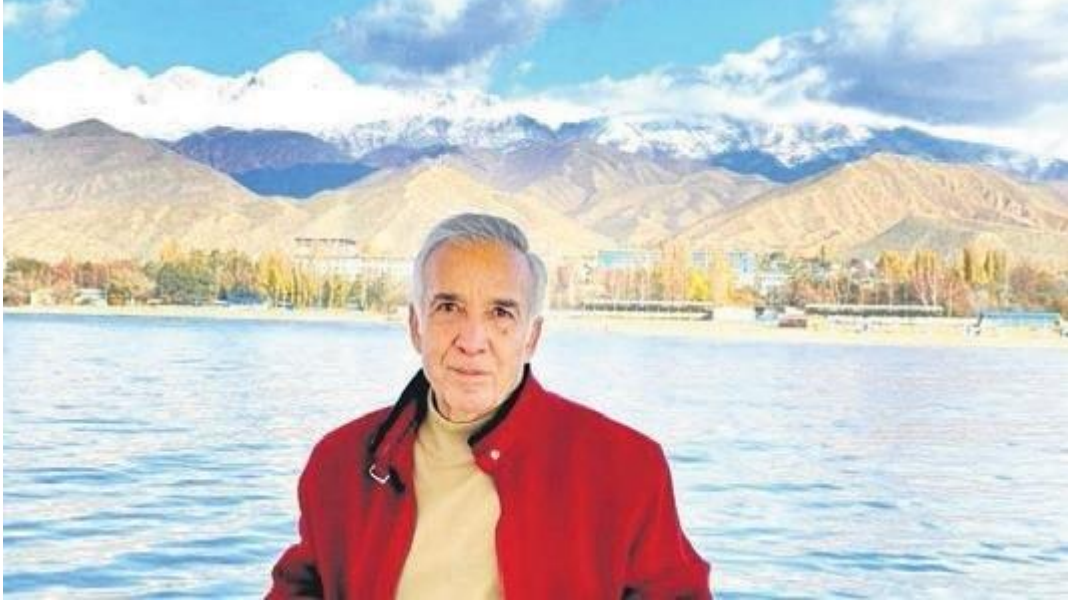
Menüde, "**bizim yemekler.**" Pilav... Kaburga... Süzme yoğurt... Mantı.

Issık Gölü

Karlarla kaplı dağların arasında büyük bir göl... Deniz seviyesinden **bin 600 metre** yüksekte.

"Kırgızistan'ın incisi" diye biliniyor.

Suyu hiç donmuyor... Bunun için adı, **"Isık... Issık... Ilık göl."**

Gölün uzunluğu **182 kilometre**, genişliği **60**... Kıyı uzunluğu, **988 kilometre**. Bir cennet...

Turistik tesisler var ama... Yetersiz.

Kırgızistan... **"Yatırım"** bekliyor... Bütün arzuları;

- **TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, Türk yatırımcılara Kırgızistan'ı anlatsın... Türk işadamları gelsinler... Her türlü desteği verelim... Türkiye elimizden tutarsa, ayağa kalkarız.**

FETÖ'ye geçit yok

Orta Asya'da... FETÖ'nün, "En örgütlü... En güçlü" olduğu yer...

Kırgızistan. Gerçi... **"Eski ağırlığı"** kalmamış ama...

"Bürokraside hâlâ etkili." Ülkenin şimdiki yönetimi, **"bu konuda"** çok duyarlı...

Geçenlerde, FETÖ'nün **"Asya'daki en üst yöneticisi"** Türkiye'ye teslim edilmiş... **MİT operasyonu.**

Yılların birikimi... FETÖ'nün **"ağını"** bir anda kırmak zor... Ama

Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov'un tavrı, **"Kardeş Türkiye'yi rahatsız edecek gelişmelere izin vermemek"** yönünde.

Rol model ülke, Türkiye

Rifat Hisarcıklioğlu, Kırgızistan'dan, **"Gönül coğrafyamızın bir parçası"** diye söz

etti.

Cemil Çiçek ise... **"Ata yurdumuz"** dedi.

Kırgızlara gelince... Onların Türkiye'ye bakışları:

- **Gelişmiş... Büyük ve modern bir ülke... Ah biz de Türkiye gibi olabilsek.**

Türkiye... Kırgız'ın, **"hayalindeki ülke."**

"Kapağı, Türkiye'ye atabilmek... Türkiye'de çalışabilmek" çok kişinin rüyası.

Zaten... Çoğu ev işlerinde çalışan binlerce Kırgız kadın, **"şu anda ülkemizde."**

Tarihi bağ

Havaalanında... Kaldığımız Devlet Konukevi'nde... Yemekte... Dolaştığımız

yerlerde... O kadar

çok, **"Gülay... Gülbahar... Gülperi... Güler... Gülpembe... Aygül... Aybüke... Aygün..**

. **Ayper...** Aysema" ile tanıştık ki...

Cemil Çiçek'e... **"İsimler, bizde de var"** dedik.

Cemil Bey güldü:

- **Benim akrabalarım arasında, bu isimlerde insan çok... Aslında Kırgızlar, bizim akrabalarımız... Tarihten gelen derin bağlarımız bulunuyor.**

'Alma'

Tarımsal ürün çok... Hepsi de organik... Başbakan **Akylbek**

Caparov, "Tarıma meraklı... Arazisi var... Elma yetiştiriyor."

Heyetimizdeki **Erdoğan Özegen, "elma konusu"** açılınca hemen devreye girdi...

Eski Niğde Milletvekili... Kredi Garanti Fonu Başkanı... **"Sektörü"** çok iyi biliyor...

Elma suyu... Kurutulmuş elma.

Akylbek Caparov, Erdoğan Özegen'e, **"can simidi"** gibi sarıldı...

Beklentisi... **"Türkiye'den yatırımcı."**

Unutmadan... Biz, **"Elma"** diyoruz... Kırgızlar ise **"Alma."**

Pek çok konuda... **"Aslında... Yok birbirimizden farkımız."**

Kırgızistan yazılarına yarın devam edeceğiz.

02 Kasım 2021, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Canı sıkılan zirve yapsın

Eski dünyanın yerleşik alışkanlıkları yeni dünyada birer balon gibi patlıyor. Bu alışkanlıkların en başta geleni, dünyadaki önemli sorunların lider zirveleri tarafından çözüme kavuşturulacağı beklentisiydi.

Buna en dramatik örnek, İkinci Dünya Savaşı bitiminde **Roosevelt, Churchill, Stalin** zirvesinin Almanya'yı dörde bölmesi gösterilebilir.

Ancak hatırlayalım; Almanya'yı birleştiren bir zirve olmamıştır, Doğu Almanlar duvarı yıkarak Almanya'yı birleştirmişlerdir.

ÇÖZÜM ÜRETİLEMEDİ

Eski alışkanlığımızın sonucu olarak Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın, Amerikan Başkanı **Biden** ile yapacağı zirvede pek çok sorunun çözüme kavuşturulmasını bekliyorduk.

Örneğin, PKK ve PYD'ye Amerikan desteğinin kesilmesi, Yunanistan'ın Amerika tarafından kışkırtılması, Fetullah Gülen'in artık Amerikan korumasından çıkması gibi beklentilerimiz vardı.

Ve sonunda bu zirve geldi.

20 dakika olması bekleniyordu, görüşme 1 saati geçti.

Ancak bu görüşmede iki ülke arasındaki sorunların çözümünde mesafe alındığına dair hiçbir emare görünmüyor.

DÜNYAYLA DİYALOG

Sonuç ortada, kendi başımızın ağrısına kendimiz ilaç bulacağız. Amerika sadece bela üretiyor.

Bundan sonra **Biden** ile meyveli bir zirve ancak **Kılıçdaroğlu** tarafından yapılabilir. Herhalde Kılıçdaroğlu öyle bir zirvede, Amerika'nın PKK'ya daha çok yardım etmesini önerir. Biden da bunu kabul eder ve zirve başarıya ulaşır.

Biz Türkiye olarak kendimize yeterli olduğumuzu uzun bir süredir öğrendik.

Zirveleri ve diyalogları sadece Amerika'da aramıyoruz artık. Türkiye bütün dünyayla diyalog içinde.

Eğer bunun kıymetini bilirsek geleceğimiz daha barışçı, daha müreffeh ve daha istikrarlı olur.

Saygı Öztürk

Dar gelirliye bedava et, çiftçiye bedava mazot

Yavaş, 17 bin çiftçiye tohum hibe etti. Gelecek yıl üreticiye mazot desteği sağlayacak. Yoksula her ay 1 kilo et, günde 1 ekmek projesine ise 40 bin kişi başvurdu. Mansur Yavaş, “Desteklenebilecek en güzel şey tarımdır. Amacımız Ankaralıyı zengin etmek. Kimse yatağa aç girmesin istiyoruz” dedi.

Hani derler ya, “Yastığa başımı koyunca rahat uyuyorum” diye. Ankara Büyükşehir Belediye (ABB) Başkanı Mansur Yavaş da başını koyunca rahat uyuyanlardan. Ancak sosyal medya çoğu kez onu uykusuz bırakıyor. Bakıyorsunuz başkan gece 02.00 civarında uyanmış, sosyal medyada belediye ile ilgili yazılanları okuyor. Hemen her konu yakın ilgisi ve takibi altında.

HER SORUNLA İLGİLENİYOR

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal medya ekibi var. Belediyenin 153 hattına telefonla yapılan dilek ve şikayetleri Mansur Bey mutlaka okuyor, vakit buldukça başvuruları telefonla da arıyor. Vatandaşlar, çoğu kez arayanın Yavaş olduğuna inanamıyor, birisinin kendilerine şaka yaptığını sanıyorlar.

Yavaş'a seçimlerden önce sormuştum, “En büyük projeniz nedir?” diye. Yavaş, “Ankara halkını zengin etmek. Yurt dışına para ödemeyeceğiz, yurt dışından bir şey getirmeyeceğiz. Ankara halkının bize ödediği parayı yine Ankara'ya devredeceğiz” demişti. Peki, Ankara halkını zengin etmek için Yavaş ne yapıyor? İşte cevabı:

“ÜRETİM İÇİN ÇALIŞIYORUZ”

“Bizim konumuz sadece sosyal yardımlar değil. İnsanların üretmeleri için çalışmalar yapıyoruz. Bu bağlamda 17 bin 250 çiftçiye arpa ve buğday tohumu dağıttık. Kuraklık olmazsa 250 bin ton civarında hasat bekliyoruz. Çiftçiler, buradan 750 milyon ile 1 milyar lira arası gelir elde edecek. Çiftçinin üretmesini çok stratejik olarak görüyoruz. Ukrayna, pandemi döneminde bize un vermedi. 400 bin ton ithalat var, bunun 250 bin tonu Ankara'dan karşılanmış. Bu arada hayvancılık yapanlar için de kendi

tesislerimizde 3 bin ton mısır silajı (hayvan yemi) ürettik. Bunu da en az 1-11 küçükbaş hayvanı olan üreticilerimize dağıtacağız. Silajı da kendi arazimizde ürettik.”

“İNSANLAR TARIMI BIRAKMIŞ”

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş şöyle devam etti: “Kırsal kalkınmaya büyük önem veriyoruz. Şimdi soya ektik, soyadan tohum elde ediyoruz ve onu herkese dağıtacağız. Ankara’da kayıtlı 40 bin çiftçi var. 20 binden fazlasına destek oluyoruz. Desteklenebilecek en güzel şey tarım. Düşünün, Ankara’da 40 bin kişi çiftçilik yapıyor. İnsanlar tarımı bırakmış. Bir şey daha söyleyeyim: Seçimden önce çok söylemiştim. Ankara’nın arazisinin yüzde 97’si boş. Ancak yüzde 3’ü kullanılıyor. Sulu tarıma geçilmesi için de teşviklerimiz var.”

DESTEK İÇİN TARİH VERDİ

“Ayrıca, ilk defa tarım yapanlara mazot yardımında bulunacağız. Bu çok önemli. İnsanlar kazanmaya başladıkça üretime daha çok önem verecek. Anayasal olarak hükümet de çiftçiye destek olmak zorunda. Dünyanın her yerinde bu böyle. Mazot yardımına gelecek yılın mart-nisan aylarında başlanacak. Bunu da nasıl yapacağız? Mazot yardımı yapılacaksa akaryakıt firmalarıyla görüşüyoruz. Başkent Kart üzerinden kim daha çok indirim yaparsa ondan alacağız. Kartın kullanıldığı her yerde pazarlığımız var. Başkent Kart tek. Ama bütün dünyada geçerli ve herkesin kullanabileceği bir kart. Çiftçi de sosyal yardım alan da o kartı kullanacak.”

“HÜKÜMET DE ÇİFTÇİYE DESTEK OLMAK ZORUNDA” ABB Başkanı Mansur Yavaş, Ankara Temsilcimiz Saygı Öztürk’ün sorularını yanıtladı. Belediyenin kırsal

kalkınma projeleri hakkında bilgi veren CHP'li Yavaş, “Anayasal olarak hükümet de çiftçiye destek olmak zorunda” dedi.

Öğrencilerimizin servis parasını da ödeyeceğiz

Yılbaşından itibaren Mansur Yavaş'ın yeni bir projesi uygulamaya konulacak. Sosyal yardım alan her aileye ilk etapta her ay birer kilo et, günde bir ekmek yardımı yapılacak, hane halkının kalabalık olması halinde ekmek sayısı artırılacak. Şu anda, bundan yararlanmak isteyenlerin sayısı 40 bine ulaştı. Bununla sınırlı kalınmayacak. Ocak ayından itibaren 20 bin öğrencinin servis parası ödenecek. Öğrencinin okulu, ev adresiyle ilgili işlemleri yapıldı. Bunlar gelecek yılın bütçesine konuluyor. Mansur Yavaş, “Hiçbir çocuk eğitimden mahrum kalmasın. Hiç kimse yatağa aç girmesin istiyoruz” diyor.

Mansur Yavaş göreve başladığında, “Vatandaşlara 13 bin 500 daire borcumuz var” denildi. Başkan, o borçları nasıl ödeyecek? İşte anlattıkları:

TOPLU KONUT HAMLESİ

“Belediyenin, gecekondusunu yıkıp hak sahibine vermesi gereken 13 bin 500 daire borcu vardı. Bizden önce bunları bir türlü yapamamışlar. Hak sahiplerine 10 yılda 1 milyar 200 milyon TL kira ödenmiş. Kira parası, alanları da memnun etmeyen bir para, harcanmış. Bir belediyenin, bu şekilde halkı mağdur etmemesi gerektiğini düşünerek, hem de belediyeyi zarardan kurtarmak için projeler yaptık. Şu anda 4 bin 500 konutun yapımına başladık. Diğerlerine de bir an evvel başlanması için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu, 2 milyarlık bir yatırım. Belediyemiz yaklaşık 3.5 milyar eski döneme ait borcu ödemesine rağmen bir lira kredi kullanmadan bunları gerçekleştirdi.”

Sosyal yardım alan sayısı 2 yılda 62 bin kişi arttı

Yavaş, kömür yardımlarının hava kirliliğine yol açtığını dikkate alıp yeni bir uygulama başlattı. Yavaş'ı dinliyoruz: “Bizden sosyal yardım alan sayısı şu anda 220 bin civarında. Bu sayı pandemi öncesi 158 bin idi. Pandemi, dolardaki artış, her şeye zam gelmesi insanları etkiledi ve yardım yapılacak aile sayısı 220 bine ulaştı. Asgari ücretli ve geliri olmayanlara doğalgaz desteği planladık. İhtiyacı olanlara mesajlarını çektik. Gelen cevaplara göre kendilerine doğalgaz yardımı yapacağız. Bunun için 400 milyon liraya yakın bütçe ayırdık. Para, ‘Başkent Kart’a yüklenecek. Sadece oradan faturasını ödeyecek. Şu ana kadar 133 bin kişi başvurdu. Başvurular da sürüyor. Ayrıca gıda ve sosyal yardımlar için de Başkent Kart’a para yüklüyoruz. Aralık ayında 220 bin aileye 500'er liradan yaklaşık 110 milyon lira yatırılacak. Ayrıca 160 bin çocuğa 25 milyon lira tutarında kırtasiye yardımı yapıldı.”

Ankara Büyükşehir Belediyesi öğrencilere kırtasiye yardımı yapıyor. Belediye'nin misafiri olarak barınan 3 bin 98 üniversite öğrencisine sabah kahvaltısı ve akşam yemeği veriliyor. Konsere, tiyatroya götürülüyor, Ankara'yı tanınmaları, başkente alışmaları sağlanıyor. Başkan, "Öğrencilerimize kaldıkları yerde otel hizmeti sağlıyoruz" diyor.

Metro için hâlâ onay bekliyoruz

Kuşkusuz ulaşım denilince akla metro geliyor. Ancak bu konuda henüz bakanlıklardan gerekli onay çıkmadı. Yavaş, Etimesgut'ta trafiği rahatlattıklarını belirtiyor, çok sayıda alt geçit inşaatının devam ettiğini vurguluyor. Yavaş, "Bunları mübalağa edip hizmetten saymıyorum. 8-10 milyon metrekarelik yeşil alan kazandırma çalışmalarımız var" diye ekliyor. Yavaş'ın öncelikleri arasında, yıllardır alınmayan otobüsleri almak vardı. Yavaş, "Otobüslerin 84'ü bu ay sonunda teslim edilecek. Kendi bütçemizden 50 adet ring otobüsünü Devlet Malzeme Ofisi'nden aldık" dedi.